

**MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU**

**TUŽILAC
MEĐUNARODNOG SUDA**

PROTIV

**NEBOJŠE PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
VLASTIMIRA ĐORĐEVIĆA
SRETENA LUKIĆA**

OPTUŽNICA

Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, u skladu sa svojim ovlašćenjima iz člana 18 Statuta Međunarodnog suda, optužuje:

**NEBOJŠU PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
VLASTIMIRA ĐORĐEVIĆA
SRETENA LUKIĆA**

za **ZLOČINE PROTIV ČOVEČNOSTI i KRŠENJA ZAKONA I
OBIČAJA RATOVANJA**, kako sledi:

OPTUŽENI

1. **General-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** rođen je 10. aprila 1946. u selu Senjski Rudnik u današnjoj Srbiji i Crnoj Gori. Vojnu karijeru započeo je 20. jula 1970. godine u Jugoslovenskoj narodnoj armiji (u daljem tekstu: JNA). Među vojnim dužnostima **general-pukovnika Nebojše PAVKOVIĆA** bile su dužnost komandanta 16. pešadijske brigade, na kojoj je bio od 1988. do 1989. godine, i razne štapske dužnosti od 1989. do 1993. godine u Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu, odnosno, kasnijem ministarstvu. Godine 1994, **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** dobio je postavljenje u Prištinski korpus Oružanih snaga Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: VJ) u Prištini, Kosovo, gde je obavljao više dužnosti u štabu komande sve dok 9. januara 1998. nije postavljen za komandanta Korpusa. **General-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** unapređen je 21. jula 1998. godine u čin general-potpukovnika. Dana 25. decembra 1998. godine, **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** je predsedničkim ukazom postavljen za komandanta Treće armije. Na dužnost komandanta Treće armije stupio je 13. januara 1999. godine i na tom položaju ostao je do početka 2000. godine. Dana 31. marta 1999. godine unapređen je u čin general-pukovnika. Predsednik Milošević odao je priznanje **general-pukovniku Nebojši PAVKOVIĆU** za njegovu ulogu u vreme ratnog stanja 1999. godine, uručivši mu 16. juna 1999. godine Orden slobode. U februaru 2000. godine, **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** imenovan je za načelnika Generalštaba VJ. Njegova služba u VJ okončana je predsedničkim ukazom od 24. juna 2002. kojim je smenjen s mesta načelnika Generalštaba. Na dan podizanja ove optužnice **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** se nalazi u penziji.

2. **General-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** rođen je 23. marta 1949. godine u mestu Grnčar. Godine 1972. **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** završio je Vojnu akademiju JNA, posle čega je obavljao komandne dužnosti na nivou voda, čete, bataljona i puka i na kraju postao načelnik štaba brigade. Godine 1998, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** imenovan je za načelnika štaba Prištinskog korpusa, a 25. decembra 1998. godine predsedničkim ukazom postavljen je za komandanta Prištinskog korpusa. **General-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** preuzeo je dužnost komandanta Prištinskog korpusa najkasnije 6. januara 1999.

General-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ komandovao je Prištinskim korpusom pre uvođenja i sve vreme ratnog stanja koje je stupilo na snagu 24. marta 1999. godine. Za svoju ulogu za vreme ratnog stanja **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** dobio je dve zvanične pohvale. U junu 1999. godine, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** unapređen je predsedničkim ukazom u general-potpukovnika. Dana 28. decembra 1999. godine, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** imenovan je za načelnika Generalštaba Treće armije, a 13. marta 2000. za komandanta Treće armije. **General-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** unapređen je u čin general-pukovnika 30. decembra 2000. godine. Početkom 2002. godine, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** imenovan je za pomoćnika načelnika Generalštaba VJ za kopnenu vojsku. U avgustu 2003. godine, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** razrešen je dužnosti u vojsci Srbije i Crne Gore.

3. **General-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** rođen je 1948. godine u Koznici, opština Vladičin Han, i diplomirao je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu. **General-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** bio je od 1. juna 1997. godine pomoćnik ministra u Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije (u daljem tekstu: MUP) i načelnik Resora javne bezbednosti (u daljem tekstu: RJB) MUP-a (na ovoj drugoj funkciji, u početku kao vršilac dužnosti). Dana 6. jula 1997. godine **general-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** unapređen je predsedničkim ukazom iz čina general-potpukovnika u čin general-pukovnika. Na položaju pomoćnika ministra i načelnika RJB-a ostao je do 30. januara 2001. godine. Dana 7. jula 1999. godine, Slobodan MILOŠEVIĆ odlikovao je **general-pukovnika Vlastimira ĐORĐEVIĆA** Ordenom jugoslovenske zastave prvog stepena. Na dan podizanja ove optužnice **general-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** više nema funkciju u MUP-u Srbije.

4. **General-pukovnik Sreten LUKIĆ** rođen je 28. marta 1955. godine u opštini Višegrad, u današnjoj Bosni i Hercegovini. Godine 1974. završio je Srednju školu unutrašnjih poslova. Od jula 1974. do 31. jula 1987. godine **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** bio je policijski inspektor, načelnik odeljenja i pomoćnik načelnika Odeljenja za poslove milicije u Sekretarijatu za unutrašnje poslove u Užicu. Od avgusta 1987. godine do decembra 1991. godine **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** bio je načelnik Uprave za poslove milicije, javni red i mir i bezbednost saobraćaja u Sekretarijatu za unutrašnje poslove Republike Srbije. U januaru 1992. godine, postao je zamenik načelnika za poslove milicije Sekretarijata unutrašnjih poslova u

Beogradu. Dana 1. juna 1998. godine, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** imenovan je za načelnika štaba Ministarstva unutrašnjih poslova za Kosovo i Metohiju (u daljem tekstu: štab MUP-a) sa činom general-majora. Štab MUP-a dobio je 16. juna 1998. širi mandat, a **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** ostao je na njegovom čelu. Na toj dužnosti ostao je za vreme ratnog stanja koje je počelo 24. marta 1999. godine. Dana 12. maja 1999. godine, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** unapređen je ukazom predsednika Republike Srbije iz čina general-majora u čin general-potpukovnika. Posle juna 1999. godine, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** bio je pomoćnik načelnika RJB-a i načelnik Uprave pogranične policije u MUP-u u Beogradu. Dana 31. januara 2001. godine, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** imenovan je za pomoćnika ministra i načelnika RJB-a. Dok se nalazio na ovom položaju, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** unapređen je u čin general-pukovnika. Na dan podizanja ove optužnice **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** još uvek je pomoćnik ministra i načelnik RJB-a.

INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST

Član 7(1) Statuta Međunarodnog suda

5. Svaki od optuženih individualno je odgovoran za zločine za koje se tereti u ovoj optužnici shodno članovima 3, 5 i (7)1 Statuta Međunarodnog suda. Optuženi su planirali, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje tih zločina. Kad u ovoj optužnici koristi reč "počiniti", tužilac nema nameru da sugerise da je ijedan od optuženih lično fizički počinio bilo koji od zločina za koji se terete. Reč "počiniti" se u ovoj optužnici odnosi na učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu u svojstvu saizvršioca. Cilj ovog udruženog zločinačkog poduhvata bio je, između ostalog, isterivanje znatnog dela albanskog stanovništva Kosova sa teritorije pokrajine Kosovo u nastojanju da se obezbedi trajna srpska kontrola nad ovom pokrajinom. Da bi ostvarili ovaj zločinački cilj, svaki od optuženih, delujući individualno ili u dogovoru međusobno i sa drugim poznatim i nepoznatim licima, značajno je doprineo udruženom zločinačkom poduhvatu, koristeći *de jure* i *de facto* ovlašćenja kojima je raspolagao.

6. Ovaj udruženi zločinački poduhvat nastao je najkasnije u oktobru 1998. godine i trajao kroz ceo period u kome su se desili zločini navedeni u tačkama od 1 do 5 ove optužnice - počev od približno 1. januara 1999. pa do 20. juna 1999. godine. Više pojedinaca učestvovalo je u ovom udruženom

zločinačkom poduhvatu sve vreme njegovog postojanja, ili, alternativno, u nekom trenutku tokom njegovog postojanja, uključujući optužene **Nebojšu PAVKOVIĆA**, **Vladimira LAZAREVIĆA**, **Vlastimira ĐORĐEVIĆA**, **Sretena LUKIĆA**, Slobodana MILOŠEVIĆA, Milana MILUTINOVIĆA, Nikolu ŠAINOVIĆA, Dragoljuba OJDANIĆA, Vlajka STOJILJKOVIĆA i druga poznata i nepoznata lica.

7. Zločini nabrojani u tačkama od 1 do 5 ove optužnice bili su deo cilja udruženog zločinačkog poduhvata. Alternativno, zločini nabrojani u tačkama od 3 do 5 bili su prirodne i predvidive posledice udruženog zločinačkog poduhvata, a optuženi i druga poznata i nepoznata lica bili su svesni toga da su takvi zločini verovatni ishod udruženog zločinačkog poduhvata. Uprkos tome što su bili svesni predvidivih posledica, **Nebojša PAVKOVIĆ**, **Vladimir LAZAREVIĆ**, **Vlastimir ĐORĐEVIĆ**, **Sreten LUKIĆ**, Slobodan MILOŠEVIĆ, Milan MILUTINOVIĆ, Nikola ŠAINOVIĆ, Dragoljub OJDANIĆ, Vlajko STOJILJKOVIĆ i druga poznata i nepoznata lica, učestvovali su u ovom udruženom zločinačkom poduhvatu sa znanjem i htenjem. Svaki od optuženih i drugih učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu imao je nameru i stanje svesti potrebno za činjenje svakog od krivičnih dela za koje se terete u tačkama od 1 do 5. Po tom osnovu, prema članu 7(1) Statuta, svaki od optuženih i drugih učesnika u ovom udruženom zločinačkom poduhvatu snosi individualnu krivičnu odgovornost za zločine koji se navode u tačkama od 1 do 5.

Član 7(3) Statuta Međunarodnog suda

8. **Nebojša PAVKOVIĆ**, **Vladimir LAZAREVIĆ**, **Vlastimir ĐORĐEVIĆ** i **Sreten LUKIĆ**, za vreme dok su se nalazili na položajima nadređene vlasti, takođe snose individualnu krivičnu odgovornost za radnje činjenja i nečinjenja svojih podređenih, u skladu sa članom 7(3) Statuta Međunarodnog suda. Nadređeni je odgovoran za krivična dela svojih podređenih ako je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počine takva dela ili su ih već počinili, a nadređeni nije preduzeo neophodne i razumne mere da spreči takva dela ili da kazni njihove počinioce.

9. **General-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** je 25. decembra 1998. godine imenovan za komandanta Treće armije VJ, a na dužnost je stupio 13. januara 1999. godine. Kao komandant, **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** komandovao je svim jedinicama Treće armije VJ, kao i

jedinicama pridodatim Trećoj armiji VJ u zoni njene odgovornosti. Snosio je punu odgovornost za operacije koje su vodile jedinice Treće armije VJ i jedinice pridodate Trećoj armiji VJ, kao i za rad štaba Komande Treće armije. U odnosu na događaje na Kosovu, **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** vršio je ovlašćenja komandanta Treće armije VJ od januara 1999. godine do juna 1999. godine, uključujući i taj mesec.

10. Prema Zakonu o odbrani SRJ, a preko struktura i mehanizama zajedničke komande i koordinacije, kao komandant Treće armije VJ, **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** takođe je vršio komandu i kontrolu nad jedinicama republičke policije koje su bile potčinjene, ili delovale u saradnji ili u koordinaciji sa Trećom armijom VJ, kao i sa vojno-teritorijalnim jedinicama, jedinicama civilne zaštite i drugim oružanim grupama.

11. **General-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ**, kao komandant Treće armije VJ, takođe je, ili alternativno, krivično odgovoran shodno svojim *de jure* i/ili *de facto* ovlašćenjima za dela svojih podređenih, u skladu sa članom 7(3) Statuta Međunarodnog suda, za zločine za koje se tereti u tačkama od 1 do 5 ove optužnice. Među te podređene spadaju, između ostalog, pripadnici VJ, MUP-a, vojno-teritorijalne jedinice, jedinice civilne zaštite i druge oružane grupe.

12. **General-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** je u decembru 1998. godine imenovan za komandanta Prištinskog korpusa Treće armije VJ, a komandu je preuzeo najkasnije 6. januara 1999. godine. Kao komandant Korpusa, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** komandovao je svim jedinicama Prištinskog korpusa, kao i jedinicama pridodatim ovom Korpusu u zoni njegove odgovornosti. Snosio je punu odgovornost za operacije koje su vodile jedinice Prištinskog korpusa VJ i jedinice pridodate Prištinskom korpusu, kao i za rad štaba Komande Prištinskog korpusa. U odnosu na događaje na Kosovu, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** vršio je ovlašćenja komandanta Prištinskog korpusa od januara 1999. godine do juna 1999. godine, uključujući i taj mesec.

13. Prema Zakonu o odbrani SRJ, a preko struktura i mehanizama zajedničke komande i koordinacije, kao komandant Prištinskog korpusa Treće armije VJ, **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ** takođe je vršio komandu i kontrolu nad jedinicama republičke policije koje su bile potčinjene, ili delovale u saradnji ili u koordinaciji sa Prištinskim korpusom

Treće armije VJ, kao i sa vojno-teritorijalnim jedinicama, jedinicama civilne zaštite i drugim oružanim grupama.

14. **General-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ**, kao komandant Prištinskog korpusa Treće armije VJ, takođe je, ili alternativno, shodno svojim *de jure* i/ili *de facto* ovlašćenjima krivično odgovoran za dela svojih podređenih, u skladu sa članom 7(3) Statuta Međunarodnog suda, za zločine za koje se tereti u tačkama od 1 do 5 ove optužnice. Među te podređene spadaju, između ostalog, pripadnici VJ, MUP-a, vojno-teritorijalne jedinice, jedinice civilne zaštite i druge oružane grupe.

15. **General-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** je od 1. juna 1997. godine bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i načelnik RJB-a (na ovoj drugoj funkciji, u početku kao vršilac dužnosti). **General-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** je bio na ovim funkcijama sve vreme na koje se odnosi ova optužnica. Kao pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i načelnik RJB-a, **general-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** je rukovodio RJB-om, pod rukovodstvom ministra unutrašnjih poslova. Deo njegovih dužnosti bilo je i to da obezbedi da sve jedinice i osoblje RJB-a u Srbiji (uključujući Kosovo) u periodu od 1. januara do 20. juna 1999. godine deluju u skladu s odlukama koje su donosili drugi učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, kao i saveznim i republičkim zakonima i propisima.

16. **General-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ**, kao pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i načelnik RJB-a, takođe je, ili alternativno, krivično odgovoran shodno svojim *de jure* i/ili *de facto* ovlašćenjima za dela svojih podređenih, u skladu sa članom 7(3) Statuta Međunarodnog suda, za zločine za koje se tereti u tačkama od 1 do 5 ove optužnice. Među te podređene spadaju, između ostalog, pripadnici MUP-a, vojno-teritorijalne jedinice, jedinice civilne zaštite i druge oružane grupe.

17. **General-pukovnik Sreten LUKIĆ** je 1. juna 1998. godine postao načelnik štaba MUP-a za Kosovo. U tom svojstvu, on je planirao, organizovao, usmeravao, koordinirao i kontrolisao rad MUP-a na Kosovu i imao obavezu da štiti ljudske živote i bezbednost pojedinaca i njihove svojine; da štiti i otkriva krivična dela i hapsi njihove počinioce; i da održava red i mir. Sve vreme relevantno za ovu optužnicu, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** je komandovao operacijama MUP-a na Kosovu. Kao visoki oficir MUP-a, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** bio je odgovoran za to da jedinice MUP-a na Kosovu u periodu od 1. januara do 20. juna 1999. godine

deluju u skladu s odlukama koje su donosili drugi učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, kao i saveznim i republičkim zakonima i propisima.

18. **General-pukovnik Sreten LUKIĆ**, kao načelnik štaba MUP-a za Kosovo, takođe je, ili alternativno, krivično odgovoran shodno svojim *de jure* i/ili *de facto* ovlašćenjima za dela svojih podređenih, u skladu sa članom 7(3) Statuta Međunarodnog suda, za zločine za koje se tereti u tačkama od 1 do 5 ove optužnice. Među te podređene spadaju, između ostalog, pripadnici MUP-a, vojno-teritorijalne jedinice, jedinice civilne zaštite i druge oružane grupe.

OPTUŽBE

19. Nakon što je započet udruženi zločinački poduhvat, počev od 1. januara 1999. godine ili otprilike od tog datuma pa do 20. juna 1999. godine, **Nebojša PAVKOVIĆ, Vladimir LAZAREVIĆ, Vlastimir ĐORĐEVIĆ, Sreten LUKIĆ, Slobodan MILOŠEVIĆ, Milan MILUTINOVIĆ, Nikola ŠAINOVIĆ, Dragoljub OJDANIĆ, Vlajko STOJILJKOVIĆ** i druga poznata i nepoznata lica planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali hotimičnu i široko rasprostranjenu ili sistematsku kampanju terora i nasilja uperenu protiv albanskog civilnog stanovništva koje živi na Kosovu u Saveznoj Republici Jugoslaviji (u daljem tekstu: SRJ).

20. Ovu hotimičnu i široko rasprostranjenu ili sistematsku kampanju terora i nasilja uperenu protiv kosovskog albanskog stanovništva vodile su snage SRJ i Srbije, postupajući po uputstvu, na podsticaj ili uz podršku **Nebojše PAVKOVIĆA, Vladimira LAZAREVIĆA, Vlastimira ĐORĐEVIĆA, Sretena LUKIĆA, Slobodana MILOŠEVIĆA, Milana MILUTINOVIĆA, Nikole ŠAINOVIĆA, Dragoljuba OJDANIĆA, Vlajka STOJILJKOVIĆA** i drugih poznatih i nepoznatih lica. Snage SRJ i Srbije preduzele su operacije usmerene protiv kosovskih Albanaca sa ciljem da se znatan deo kosovskog albanskog stanovništva protera sa Kosova u nastojanju da se obezbedi trajna srpska kontrola u pokrajini. Radi postizanja tog cilja, snage SRJ i Srbije, delujući u dogovoru, preduzele su dobro planirane i iskoordinirane operacije kao što je opisano u paragrafima od 21 do 27 koji slede.

21. Snage SRJ i Srbije su, na hotimičan i široko rasprostranjen ili sistematski način, silom proterale stotine hiljada kosovskih Albanaca iz njihovih domova širom cele pokrajine Kosovo i raselile ih unutar Kosova.

Da bi omogućile ova proterivanja i raseljavanje, snage SRJ i Srbije su namerno stvarale atmosferu straha i pritiska primenom sile, pretnjom silom i činjenjem nasilja.

22. Širom Kosova, snage SRJ i Srbije vodile su hotimičnu i široko rasprostranjenu ili sistematsku kampanju uništavanja imovine albanskih civila na Kosovu. To je postignuto široko rasprostranjenim granatiranjem gradova i sela; spaljivanjem i uništavanjem imovine koja uključuje stambene objekte, poljoprivredna gazdinstva, privredne objekte, kulturne spomenike i verske objekte; i uništavanjem lične imovine. Usled tih usaglašenih aktivnosti, sela, gradovi i čitave oblasti postali su nenastanjivi za kosovske Albance.

23. Pored hotimičnog uništavanja imovine u vlasništvu albanskih civila na Kosovu, snage SRJ i Srbije su činile široko rasprostranjena ili sistematska dela brutalnosti i nasilja nad albanskim civilima na Kosovu da bi održale atmosferu straha, stvorile kaos i podstakle stalni strah od smrti. Snage SRJ i Srbije išle su od sela do sela, a u gradovima i mestima od jednog do drugog dela grada ili mesta, preteći i proterujući stanovnike kosovske Albance. Kosovski Albanci su često zastrašivani, napadani ili ubijani pred očima drugih, čime su se njihove porodice i komšije htele prisiliti na odlazak. Mnogi kosovski Albanci koji nisu direktno silom proterani iz svojih mesta pobjegli su zbog klime terora koju su stvarala široko rasprostranjena ili sistematska batinanja, maltretiranje, seksualni delikti, protivpravno lišavanje slobode, ubijanje, granatiranje i pljačka širom cele pokrajine. Snage SRJ i Srbije konstantno su kosovske Albance izlagale uvredama, rasnim pogrđama, ponižavajućim postupcima i drugim oblicima fizičkog i psihičkog maltretiranja na osnovu njihove rasne, verske i političke pripadnosti. Raseljavani su kosovski Albanci iz svih delova društva, uključujući žene, decu, stare i nemoćne.

24. Hiljade kosovskih Albanaca koji su bežali iz svojih domova zbog postupanja snaga SRJ i Srbije i hotimično stvarane klime terora koja je zavladała na celoj teritoriji Kosova, priključivali su se konvojima u kojima su se ljudi kretali prema granici sa Republikom Albanijom (dalje u tekstu: Albanija) i Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom (dalje u tekstu: Makedonija). Duž puta prema graničnim prelazima, snage SRJ i Srbije držale su kontrolne punktove na kojima su raseljeni kosovski Albanci bili podvrgavani daljim batinanjima, iznuđivanju, razbojništvu, zlostavljanju, napadima, protivzakonitom lišavanju slobode i ubijanju.

Ponekad su snage SRJ i Srbije sprovodile grupe proteranih kosovskih Albanaca do granice. Tim metodama su snage SRJ i Srbije držale pod kontrolom kretanje raseljenih kosovskih Albanaca do granica. Raseljeni kosovski Albanci su često do granice Kosova dolazili pešice u kolonama od po nekoliko hiljada lica ili na traktorima, kamionima i prikolicama, kao i vozovima, autobusima ili kamionima koje su organizovale i obezbedile snage SRJ i Srbije.

25. Pored toga, hiljade kosovskih Albanaca koji su pobjegli iz svojih domova, i na taj način bili prisilno premešteni, zbog postupanja snaga SRJ i Srbije i hotimično stvorene klime terora koja je zavladała na celoj teritoriji Kosova, morali su da potraže sklonište za dane, nedelje i mesece koje će provesti u drugim gradovima i selima i/ili po šumama i planinama širom pokrajine. Neka od tih interno raseljenih lica ostala su unutar pokrajine Kosovo tokom celog perioda na koji se odnosi ova optužnica, a mnogi su umrli usled teških vremenskih uslova, nedovoljnih količina hrane, neadekvatne medicinske nege i iscrpljenosti. Drugi su na kraju prešli neku od granica Kosova sa Albanijom, Makedonijom ili Crnom Gorom, ili su prešli granicu pokrajine Kosovo prema Srbiji. Snage SRJ i Srbije kontrolisale su i koordinirale kretanje mnogih kosovskih Albanaca raseljenih unutar Kosova sve dok napokon nisu i proterani sa Kosova.

26. Širom Kosova, u hotimičnom i široko rasprostranjenom ili sistematskom nastojanju da se proterani kosovski Albanci odvrata od povratka u svoje domove, snage SRJ i Srbije harale su i pljačkale ličnu i poslovnu imovinu kosovskih Albanaca. Snage SRJ i Srbije su pomoću masovnih racija, pretnji silom i pribegavanja nasilju pljačkale novac i dragocenosti kosovskih Albanaca, a u širokim razmerama ili na sistematski način, vlasti na graničnim prelazima SRJ krale su lična vozila i drugu imovinu kosovskim Albancima deportovanim iz pokrajine.

27. Pored toga, širom Kosova, snage SRJ i Srbije sistematski su oduzimale i uništavale dokumenta za ličnu identifikaciju i saobraćajne dozvole za vozila koja su pripadala albanskim civilima na Kosovu. Kako su kosovski Albanci isterivani iz svojih domova i upućivani ka granicama Kosova, na odabranim punktovima na putu ka graničnim prelazima i na graničnim prelazima prema Albaniji i Makedoniji od njih je traženo da predaju lična dokumenta. Ove radnje su preduzimate kako bi se izbrisao svaki trag prisustva deportovanih kosovskih Albanaca na Kosovu i kako bi im se uskratilo pravo na povratak domovima.

TAČKA 1 DEPORTACIJA

28. Pozivom na paragrafe od 21 do 27, tužilac ih ponovo navodi i uvrštava u ovu tačku.

29. Počev od 1. januara 1999. godine ili približno od tog datuma pa sve do 20. juna 1999. godine, snage SRJ i Srbije, postupajući po uputstvu, na podsticaj ili uz podršku **Nebojše PAVKOVIĆA, Vladimira LAZAREVIĆA, Vlastimira ĐORĐEVIĆA, Sretena LUKIĆA, Slobodana MILOŠEVIĆA, Milana MILUTINOVIĆA, Nikole ŠAINOVIĆA, Dragoljuba OJDANIĆA, Vljajka STOJILJKOVIĆA** i drugih poznatih i nepoznatih lica, počinile su dela navedena u paragrafima od 21 do 27, što je imalo za posledicu prisilnu deportaciju oko 800.000 civila kosovskih Albanaca. Da bi omogućile ta proterivanja i raseljavanja, snage SRJ i Srbije su hotimično stvarale atmosferu straha i pritiska primenom sile, pretnjom silom i činjenjem nasilja, kao što je opisano u paragrafima od 21 do 27 gore. Širom Kosova, snage SRJ i Srbije sistematski su granatirale gradove i sela, palile stambene objekte i gazdinstva, nanosile štetu i uništavale kulturne i verske ustanove kosovskih Albanaca, ubijale civile kosovske Albance i seksualno zlostavljale kosovske Albanke. Te radnje su vršene u svim krajevima Kosova, a smišljena sredstva i metode kojim su vršene korišćeni su širom pokrajine, uključujući sledeće opštine:

a. Orahovac/Rahovec: Ujutro 25. marta 1999. godine, snage SRJ i Srbije opkolile su selo Celina/Celinë tenkovima i oklopnim vozilima. Nakon granatiranja sela, snage SRJ i Srbije ušle su u selo i sistematski harale i pljačkale iz kuća sve što je imalo ikakvu vrednost, palile kuće i radnje i uništile staru džamiju. Većina meštana kosovskih Albanaca pobešla je u obližnju šumu pre nego što su stigle vojska i policija. Na dan 28. marta 1999. godine, snage SRJ i Srbije prisilile su hiljade ljudi koji su se skrivali u šumi da izađu. Pošto su naterali te civile da pešice odu do obližnjeg sela, muškarce su odvojili od žena, pretukli i opljačkali, i oduzeli im sva lična dokumenta. Te muškarce naterali su da odu pešice do Prizrena i na kraju ih prisilili da odu u Albaniju.

(i) Dana 25. marta 1999. godine, jedna velika grupa kosovskih Albanaca otišla je na planinu u blizini sela Nogavac/Nagavc,

takođe u opštini Orahovac/Rahovec, tražeći spas od napada na obližnja sela. Snage SRJ i Srbije su ih opkolile i narednog dana naredile da 8.000 ljudi koji su tu potražili sklonište ode s planine. Kosovski Albanci su bili prisiljeni da odu u obližnju školu, a zatim su prisilno rasterani po obližnjim selima. Tri ili četiri dana kasnije, snage SRJ i Srbije ušle su u sela i krenule od kuće do kuće, isterujući ljude. Na kraju su ih ponovo naterali da uđu u kuće i rekli im da ne izlaze. Oni koji nisu mogli da se smeste u kuće morali su da ostanu u automobilima i traktorima koji su bili parkirani nedaleko odatle. Dana 2. aprila 1999. godine, snage SRJ i Srbije počele su da granatiraju sela i pritom ubile jedan broj ljudi koji su spavali na traktorima i u automobilima. Preživeli su se uputili ka albanskoj granici. Dok su prolazili kroz druga uništena sela kosovskih Albanaca, pripadnici snaga SRJ i Srbije su im se rugali. Kada su ovi seljani stigli na granicu, oduzeta su im sva lična dokumenta. Tokom ovih proterivanja, po celoj teritoriji opštine Orahovac/Rahovec, snage SRJ i Srbije sistematski su palile kuće, radnje, kulturne spomenike i verske objekte kosovskih Albanaca. Uništeno je nekoliko džamija, uključujući džamije u Beloj Crkvi/Bellacërkë, Brestovcu/Brestovc, Velikoj Kruši/Krushë e Madhe i druge.

b. Prizren: Dana 25. marta 1999. godine snage SRJ i Srbije opkolile su selo Pirane tenkovima i raznim vojnim vozilima. Selo je granatirano i jedan broj meštana je poginuo. Nakon toga, snage SRJ i Srbije ušle su u selo i zapalile kuće kosovskih Albanaca. Posle napada, preostali meštani su napustili Pirane i otišli u susedna sela. U mestu Landovica/Landovice, snage SRJ i Srbije zapalile su i teško oštetile staru džamiju. Neki kosovski Albanci koji su bežali prema mestu Srbici/Sërbica ubijeni su ili ranjeni snajperima. Snage SRJ i Srbije su onda napale mesta u okolini Srbice/Sërbica i granatirale sela Donje Retimlje/Reti e Ulët, Retimle/Reti i Randubrava/Randobravë. Seljani, kosovski Albanci, isterani su iz svojih domova i poslani na albansku granicu. Od 28. marta 1999. godine, u gradu Prizrenu, snage SRJ i Srbije su išle od kuće do kuće naređujući stanovnicima, kosovskim Albancima, da odu. Prisiljavani su da se priključe konvojima vozila i ljudi koji su pešice išli do albanske granice. Putem su pripadnici snaga SRJ i Srbije tukli i ubijali muškarce kosovske Albance, izdvajali iz

konvoja kosovske Albanke i seksualno ih zlostavljali. Na granici su pripadnici snaga SRJ i Srbije oduzimali sva lična dokumenta.

c. Srbica/Skënderaj: Počev od 25. marta 1999. godine ili približno od tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su i razorile sela Voćnjak/Vojnikë, Leočina/Leçine, Kladernica/Klladernicë, Turićevac /Turiçec i Izbica/Izbicë, granatiranjem i paljenjem. Uništene su mnoge kuće, radnje i džamije, uključujući džamiju u centru sela Ćirez/Qirez. Pripadnici snaga SRJ i Srbije odveli su neke žene i decu i držali ih u jednoj štali u Ćirezu/Qirez. Žene su seksualno zlostavljane, a novac i druga imovina su im ukradeni. Najmanje osam tih žena je prvo seksualno zlostavljano a zatim ubijeno, a njihova tela su bačena u tri bunara u selu Ćirez/Qirez. Dana 28. marta 1999. godine ili približno tog datuma, grupa od najmanje 4.500 kosovskih Albanaca iz ovih sela okupila se u selu Izbica/Izbicë, gde su pripadnici snaga SRJ i Srbije od ovih kosovskih Albanaca tražili novac i odvojili muškarce od žena i dece. Veliki broj muškaraca je zatim ubijen. Preživjele žene i deca prisilno su u grupi prebačeni prema Klini/Klinë, Đakovici/Gjakovë i na kraju do albanske granice.

d. Suva Reka/Suharekë: Ujutro 25. marta 1999. godine, snage SRJ i Srbije opkolile su mesto Suva Reka/Suharekë. Tokom narednih dana policajci su išli od kuće do kuće, pretili, fizički napadali i ubijali stanovnike kosovske Albanke i, pod pretnjom oružja, odveli mnoge ljude iz njihovih domova. Mnoge kuće i radnje koje su pripadale kosovskim Albancima zapaljane su, a džamija u Suvoj Reci/Suharekë je oštećena. Policija je oterala žene, decu i starce, a pripadnici snaga SRJ i Srbije su tada ubili jedan broj muškaraca. Kosovski Albanci bili su prisiljeni da beže, probijajući se u kamionima, traktorima i prikolicama prema granici sa Albanijom. Prilikom prelaska granice, oduzeta su im sva dokumenta i novac.

- (i) Dana 31. marta 1999. godine, otprilike 80.000 kosovskih Albanaca raseljenih iz sela u opštini Suva Reka/Suharekë okupilo se u blizini mesta Belanica/Bellanicë. Sledećeg dana, snage SRJ i Srbije granatirale su selo Belanica/Bellanicë, prisiljavajući raseljena lica da beže prema albanskoj granici. Pre nego što su prešli granicu, oduzeta su im sva lična dokumenta.

e. Peć/Pejë: Dana 27. i 28. marta 1999. godine ili približno tih datuma, u gradu Peć/Pejë, snage SRJ i Srbije išle su od kuće do kuće prisiljavajući kosovske Albance na odlazak. Neke kuće su zapaljene, a više ljudi je pogodeno hicima iz vatrenog oružja. Vojnici i policajci bili su razmešteni duž svake ulice i usmeravali kosovske Albance ka centru grada. Kada su ljudi stigli do centra grada, oni koji nisu imali kola ili vozila bili su prisiljeni da uđu u autobuse ili kamione kojima su ih odvezli u grad Prizren. Kad su prošli Prizren, kosovske Albance su prisilili da izađu iz autobusa i pešače oko 15 kilometara do albanske granice, gde su im, pre nego što su prešli granicu, naredili da predaju svoja dokumenta pripadnicima snaga SRJ i Srbije.

f. Kosovska Mitrovica/Mitrovicë: Počev od 25. marta 1999. godine ili približno od tog datuma pa sve do polovine aprila 1999. godine, snage SRJ i Srbije počele su sistematski da se kreću kroz grad Kosovsku Mitrovicu/Mitrovicë. Ulazili su u domove kosovskih Albanaca i naređivali stanarima da odmah napuste svoje kuće i idu na autobusku stanicu. Neke kuće su zapaljene pa su stanari bili prisiljeni da pobegnu u druge delove grada. Spaljena je i oštećena najmanje jedna džamija u gradu. U periodu od tri nedelje snage SRJ i Srbije nastavile su da proteruju kosovske Albance, stanovnike tog grada. Tokom tog perioda, imovina u vlasništvu kosovskih Albanaca je uništavana, kosovskim Albancima je otiman novac, vozila i druge vrednosti, a kosovske Albanke su seksualno zlostavljane. Slično se ponovilo i u drugim selima u opštini Kosovska Mitrovica/Mitrovicë, gde su snage SRJ i Srbije isterale kosovske Albance iz njihovih domova, a sela razorile. Kosovski Albanci, stanovnici ove opštine, prisiljavani su da se priključe konvojima koji su išli prema albanskoj granici prolazeći kroz mesta Srbica/Skenderaj, Peć/Pejë, Đakovica/Gjakovë i Prizren. Na putu do granice, pripadnici snaga SRJ i Srbije pljačkali su im dragocenosti i oduzimali im lična dokumenta.

g. Priština/Prishtinë: Počev od 24. marta 1999. godine ili približno od tog datuma pa sve do kraja maja 1999. godine, srpska policija je obilazila kuće kosovskih Albanaca u gradu Prištini/Prishtinë i prisiljavala stanare na odlazak. U toku ovih prisilnih proterivanja jedan broj ljudi je ubijen. Mnogi od onih koji su isterani iz svojih domova otišli su direktno na železničku stanicu, dok su drugi potražili sklonište u obližnjim naseljima. Stotine etničkih Albanaca, koje je na svakoj raskrsnici usmeravala srpska policija, okupili su se na

železničkoj stanici, a zatim su, posle dugog čekanja bez hrane i vode, ukrcavani u pretrpane vozove ili autobuse. Oni koji su ukrcani u vozove stigli su do sela Đeneral Janković/Hani i Elezit u blizini makedonske granice. Za vreme putovanja vozom, mnogim ljudima su oduzeta lična dokumenta. Kada su sišli s voza, pripadnici snaga SRJ i Srbije su rekli kosovskim Albancima da do Makedonije pešače hodajući prugom pošto je okolni prostor miniran. Oni koji su pokušali da se sakriju u Prištini/Prishtinë na kraju su isterani na sličan način. Tokom ovih prisilnih proterivanja, jedan broj ljudi je ubijen, a nekoliko žena je seksualno zlostavljano.

- (i) U istom periodu, snage SRJ i Srbije ulazile su u sela u opštini Priština/Prishtinë, gde su pretukle i ubile mnoge kosovske Albance, otele im novac, opljačkale njihovu imovinu i spalile im kuće. Mnogi seljani su kamionima odvezeni u grad Glogovac/Gllogoc u opštini Glogovac/Gllogoc. Odatle su vozom prebačeni do mesta Đeneral Janković/Hani e Elezit i nastavili peške do makedonske granice. Drugima su, nakon što su stigli do grada Uroševca/Ferizaj, snage SRJ i Srbije naredile da se ukrcaju na voz za Đeneral Janković/Hani e Elezit, odakle su pešice prešli granicu i ušli u Makedoniju.

h. Đakovica/Gjakovë: Do marta 1999. godine broj stanovnika u gradu Đakovica/Gjakovë značajno je porastao zbog velikog broja interno raseljenih lica koja su napuštala svoja sela, bežeći pred hotimičnim granatiranjem od strane snaga SRJ i Srbije tokom 1998. godine, kao i od oružanog sukoba između tih snaga i Oslobodilačke vojske Kosova. Stalno kretanje tih interno raseljenih lica pojačano je nakon 24. marta 1999. godine, kad su se, nakon nasilnih proterivanja u gradu Đakovica/Gjakovë, mnoga interno raseljena lica vratila iz grada Đakovica/Gjakovë u okolna sela, da bi ih snage SRJ i Srbije ponovo proterale odatle. Srpske snage su kontrolisale i koordinirale kretanje ovih interno raseljenih lica na putu iz ovih sela u grad Đakovicu/Gjakovë i natrag, a na kraju i do granice između Kosova i Albanije. Oni koji su išli pešice poslani su iz grada Đakovice/Gjakovë direktno na jedan od nekoliko graničnih prelaza. Oni koji su putovali motornim vozilima usmeravani su prvo prema gradu Prizrenu, a odande na granicu i prelaz prema Albaniji.

- (i) Počev od 24. marta 1999. godine ili približno od tog datuma pa sve do 11. maja 1999. godine, snage SRJ i Srbije počele su da prisiljavaju stanovnike grada Đakovica/Gjakovë na odlazak. Snage SRJ i Srbije rasporedile su se po gradu i, idući od kuće do kuće, naređivale kosovskim Albancima da napuste svoje domove. U nekim slučajevima ljudi su ubijani, a mnogima je prećeno smrću. Mnoge kuće i radnje koje su pripadale kosovskim Albancima zapaljene su, dok su one koje su pripadale Srbima bile zaštićene. Dana 24. marta 1999. godine, kulturni objekti kao, između ostalog, stara džamija u Rogovu/Rogovë, istorijska četvrt u Đakovici/Gjakovë, gde je bio i bazar, džamija Hadum i islamska biblioteka pored nje, velikim delom i/ili potpuno su uništeni. U periodu od 2. do 4. aprila 1999. godine, hiljade kosovskih Albanaca koji su živeli u gradu Đakovici/Gjakovë i susednim selima priključile su se velikoj koloni, bilo pešice ili kolima, kamionima i traktorima, i krenule prema granici s Albanijom. Snage SRJ i Srbije usmeravale su ljude koji su bežali da idu unapred određenim pravcima, a putem su na kontrolnim punktovima većini kosovskih Albanaca oduzimani lični dokumenti i automobilske tablice. U nekim slučajevima, za prevoz lica do granice s Albanijom korišćeni su kamioni jugoslovenske vojske.
- (ii) Pored toga, krajem marta i u aprilu 1999. godine, snage SRJ i Srbije silom su proterale kosovske Albance, stanovnike mnogih sela u opštini Đakovica/Gjakovë, između ostalog iz sela Dobroš/Dobrosh, Korenica/Korenicë i Meja/Mejë. Mnogim stanovnicima je zatim naređeno, ili im je bilo dozvoljeno, da se vrata u svoja sela, da bi ih snage SRJ i Srbije ponovo proterale odatle. U ranim jutarnjim časovima 27. aprila 1999. godine ili otprilike u to vreme, snage SRJ i Srbije krenule su u napad velikih razmera na doline Carragojs, Eerenik i Trava (opština Đakovica/Gjakovë) i na preostale stanovnike gorepomenutih sela, u nameri da isteraju stanovništvo iz tog kraja. Ovde je raspoređen veliki broj vojnika i policajaca, i postavljeno nekoliko kontrolnih punktova. U mestima Meja/Mejë, Korenica/Korenicë i Meja Orize/Orize, velik ali još uvek neutvrđen broj kosovskih Albanaca, civila muškog pola, izdvojen je iz mase seljana koji

su bežali, odveden i pogubljen. Tokom celog tog dana, pod direktnim pretnjama snaga SRJ i Srbije, seljani su napuštali svoje domove i priključivali se nekom od nekoliko konvoja izbeglica na traktorima, konjskim zapregama i u kolima, i na kraju prešli u Albaniju. Mnogim kosovskim Albancima snage SRJ i Srbije su pre nego što će preći granicu oduzele lična dokumenta.

i. Gnjilane/Gjilan: Snage SRJ i Srbije ušle su u mesto Prilepnica/Përlepticë dana 6. aprila 1999. godine ili približno tog datuma i naredile stanovnicima da ga napuste, rekavši im da će sledećeg dana to mesto biti minirano. Meštani su otišli i pokušali da odu do drugog sela, ali su ih snage SRJ i Srbije vratile. Stanovnici Prilepnice/Përlepticë su 13. aprila 1999. godine ponovo obavešteni da se grad do sledećeg dana mora evakuisati. Sledećeg jutra meštani, kosovski Albanci, otišli su konvojem u kome je bilo otprilike 500 vozila. Ubrzo pošto su meštani otišli, kuće u Prilepnici/Përlepticë su zapaljane. Širom opštine Gnjilane/Gjilan snage SRJ i Srbije sistematski su palile i uništavale kuće, radnje, kulturne spomenike i verske objekte kosovskih Albanaca, između ostalog, i džamiju u Vlačici/Llashticë. Kosovski Albanci iz drugih sela u opštini Gnjilane/Gjilan takođe su isterani iz svojih domova. Na hiljade raseljenih lica iz sela kao što su Žegra/Zhegër, Nosalje/Nosalë i Vladovo/Lladovë sklonilo se u selo Donja Stubla/Stubëlle e Poshtme u opštini Vitina. Mnoga od tih raseljenih lica iz Gnjilana/Gjilan prešla su granicu pokrajine sa Srbijom, gde su bili žrtve šikaniranja i maltretiranja sličnih onim koje su doživeli na Kosovu, pre nego što su ušli u Makedoniju. Drugi su putovali direktno u Makedoniju. Kad su kosovski Albanci stigli na granicu sa Makedonijom, pripadnici snaga SRJ i Srbije oduzeli su im lična dokumenta.

j. Uroševac/Ferizaj: U periodu od 24. marta do 14. aprila 1999. godine, snage SRJ i Srbije granatirale su i napadale sela u opštini Uroševac/Ferizaj, uključujući sela Biba/Bibe, Muhadžer Prelez/Prelez i Muhaxherëve, Raka/Rakaj i Staro Selo, ubivši određeni broj njihovih stanovnika. Nakon granatiranja, snage SRJ i Srbije su ulazile u neka sela, među ostalima Papaz i Sojevo/Sojevë, i naređivale stanovnicima da ih napuste. Drugi kosovski Albanci, iz sela Varoš Selo/Varosh i Mirosavlje/Mirosalë, pobegli su kad su u sela ušle srpske snage. Kad su stanovnici napustili svoje kuće, vojnici i policajci su ih zapalili.

Raseljena lica su otišla u grad Uroševac/Ferizaj, gde se većina ukrcala na vozove kojima su odvezeni na granični prelaz za Makedoniju u mestu Đeneral Janković/Hani i Elezit. Srpske snage su ljude iz voza uputile da hodajući prugom otpešače do granice. Drugi su do istog graničnog prelaza iz Uroševca/Ferizaj stizali u konvojima. Na granici su im pripadnici snaga SRJ i Srbije oduzeli sva dokumenta.

k) Kačanik/Kaçanik: U periodu od marta do maja 1999. godine, snage SRJ i Srbije napale su sela u opštini Kačanik i sam grad Kačanik. Napad je imao za posledicu razaranje kuća i verskih objekata, između ostalog, i džamije u Kotlini/Kotlinë i Ivaji/Ivajë.

- (i) Dana 8. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su i delimično spalile selo Kotlina/Kotlinë. Dana 24. marta 1999. godine, snage SRJ i Srbije ponovo su napale Kotlinu/Kotlinë teškim naoružanjem i vojnicima. Mnogi muški stanovnici Kotline/Kotlinë pobjegli su tokom tog napada u obližnje šume, a ženama, deci i starcima su pripadnici snaga SRJ i Srbije naredili da se ukrcaju na kamione kojima su odvezeni u grad Kačanik/Kaçanik. Oni koji nisu stali u kamione morali su da idu pešice za njima prema Kačaniku/Kaçanik. U tom napadu je ubijen određeni broj muškaraca, stanovnika Kotline/Kotlinë, uključujući najmanje 17 muškaraca čija tela su bačena u bunare. Pre nego što će otići iz Kotline/Kotlinë, snage SRJ i Srbije su spalile ostatak sela. Mnogi od onih koji su preživeli prebegli su u Makedoniju.
- (ii) Dana 27. i 28. marta 1999. godine ili približno tih datuma, snage SRJ i Srbije napale su grad Kačanik. Pripadnici snaga SRJ i Srbije šikanirali su, zatvarali, tukli i pucali u mnoge stanovnike Kačanika, kosovske Albance. Hiljade lica pobjeglo je u obližnje šume i na kraju pešice prešlo granicu sa Makedonijom. Druga raseljena lica iz grada Kačanika i okolnih sela pešice su otišla do sela Stagovo/Stagovë, gde su se ukrcali na vozove kojima su odvezeni do makedonske granice.
- (iii) Dana 13. aprila 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije opkolile su selo Slatina/Sllatinë i zaseok Vata.

Nakon što je selo granatirano, pešadija i policija su ušli u selo i pljačkali i palili kuće. U toj akciji je iz vatrenog oružja ubijeno 13 civila. Nakon ovog napada većina stanovnika Slatine/Sllatinë prebegla je u Makedoniju.

- (iv) Dana 25. maja 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su selo Dubrava/Lisnajë u opštini Kačanik. Tokom napada, pripadnici snaga SRJ i Srbije ubili su nekoliko kosovskih Albanaca, stanovnika Dubrave/Lisnajë. Mnogi stanovnici Dubrave/Lisnajë okupili su se u konvoju na traktorima i prikolicama i prebegli u Makedoniju. Drugi meštani su pobjegli u druga sela ili u šume pre nego što su konačno prešli makedonsku granicu.

l. Dečani/Deçan: Dana 29. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije opkolile su i napale selo Beleg i okolna sela u opštini Dečani/Deçan. Snage SRJ i Srbije išle su od kuće do kuće govoreći meštanima da smesta napuste svoje kuće. Oko 300 muškaraca, žena i dece iseljeno je iz svojih kuća i okupljeno na obližnjoj poljani u selu Beleg. Snage SRJ i Srbije naredile su svim muškarcima i ženama da skinu odeću, te im je oduzeta sva lična imovina. Muškarci su odvojeni od žena i dece i odvedeni u podrum jedne nedovršene kuće u blizini tog polja. Ženama i deci je naređeno da odu u drugu kuću. Tokom te noći seksualno su zlostavljane najmanje tri žene. Sledećeg dana, snage SRJ i Srbije su meštanima rekly da napuste selo kamionima i traktorima i odu u Albaniju.

m. Vučitrn/Vushtrri: Dana 27. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije počele su da pale kuće u gradu Vučitrnu/Vushtrri i zapalile su glavnu gradsku džamiju. Dana 2. maja 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su više sela severoistočno od grada Vučitrna/Vushtrri, uključujući sela Skrovna/Skromë, Slakovce/Sllakofc, Cecelija/Ceceli i Gornja Sudimlja/Studime e Epërme. Meštani su isterani iz svojih domova, a mnoge njihove kuće, radnje i verski objekti potpuno su spaljeni. Meštani, kao i lica koja su ranije raseljena iz drugih mesta u opštini Vučitrn/Vushtrri, bili su prisiljeni da oforme konvoj u kome je bilo oko 20.000 ljudi i koji se kretao putem kroz kanjon Sudimlje/Studime prema gradu Vučitrnu/Vushtrri. U noći između 2. i 3. maja 1999. godine, snage SRJ i Srbije su maltretirale, tukle i ubile približno 104

kosovska Albanca, a mnogim drugima otele vredne stvari. Pripadnici snaga SRJ i Srbije zatočili su hiljade kosovskih Albanaca iz ovog konvoja u poljoprivrednoj zadruzi u blizini grada Vučitrna/Vushtrri. Dana 3. maja 1999. godine ili približno tog datuma, pripadnici snaga SRJ i Srbije su u poljoprivrednoj zadruzi odvojili vojno sposobne muškarce, kosovske Albance, od žena, dece i starijih osoba. Žene, deca i starije osobe, kosovski Albanci, upućeni su u Albaniju, a određeni broj muškaraca kosovskih Albanaca bio je prisiljen da odveze ta vozila sa ženama, decom i starcima do granice sa Albanijom. Snage SRJ i Srbije su prebacile više stotina vojno sposobnih muškaraca, kosovskih Albanaca, iz poljoprivredne zadruge u zatvor u selu Smrekovrica/Smrakoncë. Posle nekoliko nedelja zatočeništva u nečovečnim uslovima, gde su ih tukli, mučili i ubijali, mnoge od tih muškaraca, kosovskih Albanaca, prebacili su u selo Žur/Zhur, u blizini albanske granice, i prisilili da pređu granicu sa Albanijom.

Ovim radnjama i propustima, **Nebojša PAVKOVIĆ, Vladimir LAZAREVIĆ, Vlastimir ĐORĐEVIĆ, Sreten LUKIĆ, Slobodan MILOŠEVIĆ, Milan MILUTINOVIĆ, Nikola ŠAINOVIĆ, Dragoljub OJDANIĆ, Vlajko STOJILJKOVIĆ** i druga poznata i nepoznata lica, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje sledećeg dela:

Tačka 1: Deportacija, **ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI**, kažnjiv po članu 5(d) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKA 2 DRUGA NEHUMANA DELA (PRISILNO PREMEŠTANJE)

30. U odnosu na one kosovske Albance koji su interno raseljeni unutar teritorije Kosova, pozivom na paragrafe 21 – 29, tužilac ih ponovo navodi i uvrštava u ovu tačku, a naročito paragraf 25.

Ovim radnjama i propustima, **Nebojša PAVKOVIĆ, Vladimir LAZAREVIĆ, Vlastimir ĐORĐEVIĆ, Sreten LUKIĆ, Slobodan MILOŠEVIĆ, Milan MILUTINOVIĆ, Nikola ŠAINOVIĆ, Dragoljub OJDANIĆ, Vlajko STOJILJKOVIĆ** i druga poznata i nepoznata lica, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje sledećeg dela:

Tačka 2: Druga nehumana dela (prisilno premeštanje), **ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI**, kažnjiv po članu 5(i) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKE 3 – 4 UBISTVO

31. Pozivom na paragrafe 21-29, tužilac ih ponovo navodi i uvrštava u ove tačke.

32. Počev od 1. januara 1999. godine ili približno od tog datuma pa sve do 20. juna 1999. godine, snage SRJ i Srbije, postupajući po uputstvu, na podsticaj ili uz podršku **Nebojše PAVKOVIĆA, Vladimira LAZAREVIĆA, Vlastimira ĐORĐEVIĆA, Sretena LUKIĆA, Slobodana MILOŠEVIĆA, Milana MILUTINOVIĆA, Nikole ŠAINOVIĆA, Dragoljuba OJDANIĆA, Vljaka STOJILJKOVIĆA** i drugih poznatih i nepoznatih lica, ubile su na stotine civila kosovskih Albanaca. Ta ubistva vršena su na široko rasprostranjen ili sistematski način širom pokrajine Kosovo i imala su za posledicu smrt mnogobrojnih muškaraca, žena i dece. Među slučajevima masovnih ubijanja nalaze se i sledeći:

a. Na dan 15. januara 1999. godine ili približno tog datuma, u ranim jutarnjim časovima, snage SRJ i Srbije napale su selo Račak (opština Štimlje/Shtime). Nakon granatiranja, kasnije istog jutra u selo su ušle snage SRJ i Srbije i počele da vrše pretres, idući od kuće do kuće. Po celom selu pucali su na meštane koji su pokušavali da pobjegnu pred snagama SRJ i Srbije. Grupa od oko 25 muškaraca pokušala je da se sakrije u jednoj zgradi, ali su ih snage SRJ i Srbije otkrile. Tukli su ih, a zatim odveli na obližnje brdo, gde su ubijeni iz vatrenog oružja. Pripadnici snaga SRJ i Srbije ubili su ukupno oko 45 kosovskih Albanaca u Račku i njegovoj okolini. (Ubijena lica čija su imena poznata navedena su u Prilogu A koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

b. Na dan 25. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije opkolile su i napale selo Bela Crkva/Bellacërkë (opština Orahovac/Rahovec). Mnogi meštani Bele Crkve/Bellacërkë bežali su uz reku Belaja pored sela i bili prisiljeni da se sklone pod železničkim mostom. Približavajući se mostu, snage SRJ i Srbije otvorile su vatru na jedan broj meštana i ubile 12 lica, od kojih su desetero bile žene i

deca. Jedno dvogodišnje dete je preživelo ovaj incident. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su zatim naredili ostalim seljanima da izađu iz korita potoka, a onda odvojili muškarce i starije dečake od starih muškaraca, žena i male dece. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su muškarcima i starijim dečacima naredili da se svuku, a zatim su im sistematski opljačkali sve vredne stvari. Ženama i deci je tada naredeno da krenu prema obližnjem selu Zrze/Xërxë. Jedan lekar iz Bele Crkve/Bellacërkë je pokušao da razgovara sa komandantom snaga koje su ih napale, ali je pogođen hicem iz vatrenog oružja i ubijen, kao i njegov nećak. Ostalim muškarcima i starijim dečacima je zatim naredeno da se vrate u korito potoka. Kada su poslušali, pripadnici snaga SRJ i Srbije su na te muškarce i starije dečake otvorili vatru i ubili oko 65 kosovskih Albanaca. Jedan broj muškaraca i starijih dečaka je preživeo ovaj incident koji su videla i druga lica koja su se krila u blizini. Pored toga, pripadnici snaga SRJ i Srbije ubili su i šestoricu muškaraca koje su otkrili u njihovom skloništu u obližnjem kanalu za navodnjavanje. (Ubijena lica čija su imena poznata navedena su u Prilogu B koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

c. Na dan 25. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su sela Mala Kruša/Krushë e Vogël i Velika Kruša/Krushë e Madhe (opština Orahovac/Rahovec). Meštani Male Kruše/Krushë e Vogel potražili su zaklon u šumovitom području pored Male Kruše/Krushë e Vogel, odakle su mogli da vide kako pripadnici snaga SRJ i Srbije sistematski pljačkaju i pale njihove kuće. Meštani su se kasnije sklonili u kuću Sedje Batushe, smeštenu na ivici sela Mala Kruša/Krushë e Vogel. U toku jutra 26. marta 1999. godine, snage SRJ i Srbije otkrile su seljane. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su ženama i maloj deci naredili da napuste to područje i odu u Albaniju. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su zatim zatočili i pretresli muškarce i dečake i oduzeli im lična dokumenta i vredne stvari. Nakon toga, pripadnici snaga SRJ i Srbije naredili su muškarcima i dečacima, pod pretnjom smrti, da pešice odu do jedne nenaseljene kuće u Maloj Kruši/Krushë e Vogel. Pripadnici snaga SRJ i Srbije prisilili su ove muškarce i dečake da uđu u kuću. Kada su se muškarci i dečaci sakupili u kući, pripadnici snaga SRJ i Srbije su na ovu grupu otvorili vatru iz mitraljeza. Posle nekoliko minuta paljbe, pripadnici snaga SRJ i Srbije su kuću zapalili kako bi tela izgorela. U paljbi i plamenu živote je izgubilo oko 105 kosovskih Albanaca, muškaraca i dečaka. (Ubijena lica čija su imena

poznata navedena su u Prilogu C koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

d. Dana 26. marta 1999. godine ili približno tog datuma, u jutarnjim časovima, snage SRJ i Srbije opkolile su deo oko kompleksa kuća porodice BERISHA u Suvoj Reci/Suharekë (opština Suva Reka/Suharekë). U blizinu kuća postavljeni su tenkovi, cevi uperenih u kuće. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su stanarima jedne od kuća naredili da izađu. Muškarci su odvojeni od žena i dece i šest članova ove porodice je ubijeno. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su preostale članove porodice poterali u pravcu jednog kafića. Ove članove porodice naterali su da, zajedno sa tri druge grupe šire porodice BERISHA, uđu u taj kafić. Zatim su pripadnici snaga SRJ i Srbije ušli u kafić i otvorili vatru na ljude koji su se nalazili unutra. U kafić je ubačen i eksploziv. U toj akciji su ubijena najmanje 44 civila, a drugi su teško ranjeni. Tela žrtava su potom izvučena iz kafića i utovarena pozadi na kamion koji se zatim odvezao u pravcu Prizrena. Tri osobe koje su ranjene bile ubačene među druga tela, iskočile su iz kamiona na putu za Prizren. Predmeti koji su pripadali najmanje šestoro ubijenih u kafiću nađeni su u tajnoj masovnoj grobnici na poligonu VJ za vežbe iz gađanja u blizini Koruše/Korisha. Pored toga, lična dokumenta koja su pripadala najmanje petoro ubijenih u kafiću nađena su na leševima ekshumiranim iz tajne masovne grobnice u Batajnici, pokraj Beograda, Srbija. (Ubijena lica čija su imena poznata navedena su u Prilogu K koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

e. Uveče 26. marta 1999. godine ili približno u to vreme, u gradu Đakovica/Gjakovë, snage SRJ i Srbije došle su u kuću broj 134a u ulici Ymera Grezde. Žene i deca koji su bili u kući odvojeni su od muškaraca i naredeno im je da odu na sprat. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su zatim pucali i ubili šest muškaraca, kosovskih Albanaca, koji su bili u kući. (Imena ubijenih navedena su u Prilogu D koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

f. Dana 26. marta 1999. godine ili približno tog datuma, u jutarnjim časovima, snage SRJ i Srbije napale su selo Padalište/Padalishtë (opština Istok/Istog). Ulazeći u selo, pripadnici snaga SRJ i Srbije pucali su na kuće i meštane koji su pokušavali da pobjegnu. Osam članova porodice Beke IMERAJA isterani su i ubijeni ispred svoje kuće. Drugi meštani sela Padalište/Padalishtë ubijeni su u

svojim domovima i u koritu potoka u blizini sela. Pripadnici snaga SRJ i Srbije ubili su ukupno oko 20 kosovskih Albanaca iz Padališta/Padalishte. (Ubijena lica čija su imena poznata navedena su u Prilogu E koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

g. Na dan 27. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su selo Izbica/Izbičë (opština Srbica/Skënderaj) iz teškog naoružanja. Najmanje 4.500 seljana iz Izbice/Izbičë i okolnih sela potražilo je utočište na jednoj poljani u Izbici/Izbičë. Dana 28. marta 1999. godine, pripadnici snaga SRJ i Srbije opkolili su seljane i prišli im tražeći novac. Nakon što su pripadnici snaga SRJ i Srbije oteli seljanima vredne stvari, muškarci su odvojeni od žena i male dece. Muškarci su zatim podeljeni u dve grupe, od kojih je jedna poslata na obližnje brdo, a druga u korito obližnjeg potoka. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su tada otvorili vatru na obe grupe muškaraca, pri čemu je poginulo najmanje 116 muškaraca, kosovskih Albanaca. Takođe na dan 28. marta 1999. godine, žene i deca okupljeni u Izbici/Izbičë bili su prisiljeni da napuste to područje i pešice krenu prema Albaniji. Na jednoj traktorskoj prikolici sedele su dve žene invalidi koje nisu mogle da hodaju. Pripadnici snaga SRJ i Srbije su zapalili traktorsku prikolicu i te dve žene su žive izgorele. (Lica ubijena u Izbici/Izbičë čija su imena poznata navedena su u Prilogu F koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici).

h. Kasno uveče 1. aprila 1999. godine ili približno u to vreme pa sve do ranih jutarnjih časova 2. aprila 1999. godine, snage SRJ i Srbije su vodile akciju u delu grada Đakovici/Gjakovë koji se zove Qerim. Tokom nekoliko sati, pripadnici snaga SRJ i Srbije su silom ulazili u kuće kosovskih Albanaca u Qerimu, ubijali stanare i zatim palili zgrade. Uništeno je na desetine domova, a poginulo je više od 50 lica. Na primer, u kući u ulici Miloša Gilića/Millosh Gilic broj 157, pripadnici snaga SRJ i Srbije su pucali u stanare, a zatim zapalili kuću. U pucnjavi i požarima koje su zapalile snage SRJ i Srbije, na toj jednoj lokaciji poginulo je 20 kosovskih Albanaca, od kojih 19 žena i dece. (Lica ubijena na toj lokaciji čija su imena poznata navedena su u Prilogu G koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

i. U ranim jutarnjim časovima 27. aprila 1999. godine ili približno u to vreme, snage SRJ i Srbije krenule su masovno u napad na kosovske Albance, stanovnike dolina Carragojs, Eerenik i Trava

(opština Đakovica/Gjakovë) u nameri da isteraju stanovništvo sa tog područja. Ovde je upotrebljen veliki broj pripadnika snaga SRJ i Srbije i postavljeno nekoliko kontrolnih punktova. Celog tog dana, seljani su napuštali svoje domove pred direktnom pretnjom snaga SRJ i Srbije i priključivali se nekom od nekoliko konvoja izbeglica na traktorima, konjskim zapregama i u kolima. U Meji/Mejë, Korenici/Korenicë i Meji Orize/Orize, iz mase seljana koji su bežali izdvojen je velik i još neutvrđen broj civila muškaraca, kosovskih Albanaca, i odveden. Mnogi od ovih muškaraca pogubljeni su po kratkom postupku, a 300 lica se još uvek smatraju nestalim. Lična dokumenta koja su pripadala najmanje sedmoro osoba poslednji put viđenih kod Meje/Mejë 27. aprila 1999. godine nađena su na leševima ekshumiranim iz tajne masovne grobnice u Batajnici, pored Beograda, Srbija. (Ubijena lica čija su imena poznata navedena su u Prilogu I koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

j. Dana 2. maja 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su nekoliko sela severoistočno od grada Vučitrn/Vushtrri, uključujući sela Skrovna/Skromë, Slakovce /Sllakofc, Ceceli/Cecelija i Gornja Sudimlja/Studime e Epermë. Meštani su isterani iz svojih domova, a mnoge njihove kuće, radnje i verski objekti potpuno su spaljeni. Nakon toga su ih prisilili da se priključe konvoju od oko 20.000 ljudi koji se putem kroz kanjon Sudimlje kretao u pravcu Vučitrna/Vushtrri. Tokom tih dejstava, pripadnici snaga SRJ i Srbije zlostavljali su, tukli i pljačkali kosovske Albance koji su putovali u tom konvoju i ubili oko 104 kosovska Albanca. (Ubijena lica čija su imena poznata navedena su u Prilogu H koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

k. Dana 22. maja 1999. godine ili približno tog datuma, u ranim jutarnjim časovima, jedno uniformisano lice u zatvorskom kompleksu Dubrava/Dubravë (opština Istok/Istog) objavilo je sa stražarnice da svi zatvorenici treba da uzmu svoje lične stvari i da se postroje na sportskom terenu zatvorskog kompleksa kako bi ih prebacili u zatvor u Nišu, Srbija. Za veoma kratko vreme na sportskom terenu se okupilo na stotine zatvorenika sa torbama u kojima su bile njihove lične stvari i postrojilo se u redove da sačekaju prevoz. Bez upozorenja, uniformisana lica su na zatvorenike otvorila vatru sa stražarnice, iz otvora na zidu koji okružuje kompleks i iz mitraljeskih gnezda sa druge strane zida. Mnogi zatvorenici su na mestu poginuli, a drugi su ranjeni.

- (i) Dana 23. maja 1999. godine ili približno tog datuma, u popodnevnim časovima, pripadnici snaga SRJ i Srbije bacali su ručne bombe i pucali u odvodne kanale, kanalizaciju, zgrade i podrume, i na taj način ubili i ranili i mnoge druge zatvorenike koji su na tim mestima potražili zaklon nakon onoga što se desilo prethodnog dana. Ubijeno je ukupno oko 50 zatvorenika. (Mnogi od ubijenih još uvek nisu identifikovani, a lica za koja se zna da su ubijena i čija su imena poznata navedena su u Prilogu J koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)
1. U periodu od marta 1999. do maja 1999. godine, snage SRJ i Srbije pokrenule su niz masovnih ofanzivnih dejstava na više sela u opštini Kačanik/Kaçanik, čiji je ishod bila smrt preko stotinu civila.
- (i) Na dan 24. marta 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije napale su selo Kotlina/Kotlinë. U toku napada spaljena je većina kuća, a najmanje 17 lica je ubijeno. Neki od ubijenih su uhvaćeni u šumi, pogubljeni i bačeni u bunare. U te bunare je onda odozgo bačen eksploziv.
 - (ii) Na dan 13. aprila 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije opkolile su selo Slatina/Sllatinë i zaselak Vata/Vata. Nakon granatiranja, u selo su ušle pešadija i policija i opljačkale i zapalile kuće. Tokom ove akcije iz vatrenog oružja je ubijeno 13 civila.
 - (iii) Na dan 21. maja 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije opkolile su selo Stagovo/Stagovë. Stanovnici ovog sela su pokušali da pobegnu u planine istočno od sela. Tokom ove akcije je poginulo najmanje 12 lica. Selo je najvećim delom opljačkano i spaljeno.
 - (iv) Na dan 25. maja 1999. godine ili približno tog datuma, snage SRJ i Srbije opkolile su selo Dubrava/Lisnajë. Kada su ove snage ušle u selo, stanovnicima je naređeno da se okupe kod škole i da napuste selo na traktorima. Zatim su muškarci

odvojeni od žena i dece. Tokom ove akcije ubijena su četvorica ljudi. Pored toga, ubijena su i četiri člana porodice Qorri dok su pokušavala da pobegnu u šumu. (Lica ubijena u opštini Kačanik čija su imena poznata navedena su u Prilogu L koji je priložen kao dodatak ovoj optužnici.)

Ovim radnjama i propustima, **Nebojša PAVKOVIĆ, Vladimir LAZAREVIĆ, Vlastimir ĐORĐEVIĆ, Sreten LUKIĆ, Slobodan MILOŠEVIĆ, Milan MILUTINOVIĆ, Nikola ŠAINOVIĆ, Dragoljub OJDANIĆ, Vlajko STOJILJKOVIĆ** i druga poznata i nepoznata lica, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje sledećeg dela:

Tačka 3: Ubistvo, **ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI**, kažnjiv prema članu 5(a) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 4: Ubistvo, **KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA**, kažnjivo prema članu 3 Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) (ubistvo) Ženevskih konvencija.

TAČKA 5 PROGONI

33. Pozivom na paragrafe 21-32, tužilac ih ponovo navodi i uvrštava u ovu tačku.

34. Počev od 1. januara 1999. godine ili približno tog datuma pa sve do 20. juna 1999. godine, snage SRJ i Srbije, postupajući po uputstvu, na podsticaj ili uz podršku **Nebojše PAVKOVIĆA, Vladimira LAZAREVIĆA, Vlastimira ĐORĐEVIĆA, Sretena LUKIĆA, Slobodana MILOŠEVIĆA, Milana MILUTINOVIĆA, Nikole ŠAINOVIĆA, Dragoljuba OJDANIĆA, Vlajka STOJILJKOVIĆA** i drugih poznatih i nepoznatih lica, koristile su se sredstvima i metodama izloženim u paragrafima od 21 do 32 da bi sprovele kampanju progona civilnog albanskog stanovništva sa Kosova na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi. Ti progoni su uključivali, između ostalog, sledeća sredstva:

- a. Prisilno premeštanje i deportaciju od strane snaga SRJ i Srbije približno 800.000 civila, kosovskih Albanaca, kao što je opisano u paragrafima 21-30.
- b. Ubistvo više stotina civila, kosovskih Albanaca, od strane snaga SRJ i Srbije, kao što je opisano u paragrafima 31-32.
- c. Seksualno zlostavljanje kosovskih Albanaca, naročito žena, od strane snaga SRJ i Srbije, uključujući seksualno zlostavljanje opisano u paragrafima 23 i 29.
- d. Bezobzirno razaranje ili nanošenje štete verskim objektima kosovskih Albanaca. Tokom i nakon napada na gradove i sela, snage SRJ i Srbije sistematski su nanosile štetu i uništavale kulturne spomenike i muslimanska sveta mesta. Širom pokrajine, džamije su granatirane, paljene i rušene eksplozivom. Ovi incidenti uključuju i sledeće: nanošenje štete i/ili uništavanje džamija u Vučitrnu/Vushtrri, Suvoj Reci /Suharekë, Celini/Celinë, Rogovu/Rogovë, Beloj Crkvi /Bellacërkë, Ćirezu /Qirez, Kotlini/Kotlinë, Ivaji/Ivajë, Brestovcu/Brestovc, Velikoj Kruši/Krushë e Madhe, Kosovskoj Mitrovici/Mitrovicë, Vlastici/Llashticë, Landovici/Landovicë i Đakovici/Gjakovë, kao što je opisano u paragrafu 29.

Ovim radnjama i propustima, **Nebojša PAVKOVIĆ**, **Vladimir LAZAREVIĆ**, **Vlastimir ĐORĐEVIĆ**, **Sreten LUKIĆ**, Slobodan MILOŠEVIĆ, Milan MILUTINOVIĆ, Nikola ŠAINOVIĆ, Dragoljub OJDANIĆ, Vlajko STOJILJKOVIĆ i druga poznata i nepoznata lica, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje sledećeg dela:

Tačka 5: Progoni na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi, **ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI**, kažnjiv prema članu 5(h) Statuta Međunarodnog suda.

OPŠTI NAVODI

35. Sve vreme na koje se odnosi ova optužnica, na Kosovu u SRJ postojalo je stanje oružanog sukoba.

36. Sve radnje i propusti koji se navode kao zločini protiv čovečnosti bili su deo široko rasprostranjenog ili sistematskog napada usmerenog protiv albanskog civilnog stanovništva na Kosovu u SRJ.

DODATNE ČINJENICE

37. Tokom događaja o kojima se govori u ovoj optužnici Kosovo je bilo poznato pod nazivom Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija i nalazilo se u južnom delu Republike Srbije, jedne od konstitutivnih republika SRJ. Teritorija koju danas čini SRJ bila je deo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SFRJ). Kosovo se na severu i severozapadu graniči sa Crnom Gorom, na jugozapadu sa Republikom Albanijom, a na jugu sa Makedonijom. Glavni grad Kosova je Priština/Prishtinë.

38. Godine 1990, Socijalistička Republika Srbija proglasila je novi Ustav kojim su, između ostalog, promenjeni nazivi republike i autonomnih pokrajina. Naziv Socijalistička Republika Srbija promenjen je u Republika Srbija, naziv Socijalistička Autonomna Pokrajina Kosovo promenjen je u Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija (dalje i ranije u tekstu: Kosovo), a naziv Socijalistička Autonomna Pokrajina Vojvodina promenjen je u Autonomna Pokrajina Vojvodina (dalje u tekstu: Vojvodina). U istom tom periodu, Socijalistička Republika Crna Gora promenila je naziv u Republika Crna Gora.

39. Godine 1974, novim Ustavom SFRJ vlast je decentralizovana i prenetu sa centralne vlade na šest konstitutivnih republika. U okviru Srbije, Kosovu i Vojvodini data je znatna autonomija, uključujući kontrolu nad obrazovnim sistemom, sudstvom i policijom. Takođe su dobili sopstvene pokrajinske skupštine i bili zastupljeni u Skupštini, Ustavnom sudu i Predsedništvu SFRJ.

40. Prema popisu stanovništva iz 1981. godine, poslednjem na kome je učestvovalo skoro celokupno stanovništvo, Kosovo je ukupno imalo približno 1.585.000 stanovnika, od čega su 1.227.000 (77%) stanovnika bili Albanci, a 210.000 (13%) su bili Srbi. Za 1991. godinu postoje samo procene broja stanovnika jer su kosovski Albanci bojkotovali popis

sproveden te godine. Prema uopštenim procenama, broj stanovnika na Kosovu u vreme na koje se odnosi ova optužnica iznosio je između 1.800.000 i 2.100.000, od čega su oko 85-90% bili kosovski Albanci, dok su 5-10% činili Srbi.

41. Tokom osamdesetih godina, Srbi su izražavali zabrinutost zbog diskriminacije koju prema njima sprovodi pokrajinsko rukovodstvo s kosovskim Albancima na čelu, dok su kosovski Albanci izražavali zabrinutost zbog ekonomske zaostalosti i zahtevali veću političku liberalizaciju i status republike za Kosovo. Od 1981. godine nadalje, kosovski Albanci su izlazili na demonstracije koje su vojska SFRJ i policijske snage Srbije suzbijale.

42. U aprilu 1987. godine Slobodan MILOŠEVIĆ, koji je 1986. godine izabran za predsednika Predsedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Srbije, oputovao je na Kosovo. Na sastancima sa lokalnim srpskim rukovodstvom i u govoru pred velikim skupom Srba, Slobodan MILOŠEVIĆ je podržao srpski nacionalistički program. Time je odstupio od partijske i državne politike koja je još od vremena osnivanja Jugoslavije posle Drugog svetskog rata, pod rukovodstvom Josipa Broza Tita, ograničavala ispoljavanje nacionalističkih osećanja. Od tog trenutka Slobodan MILOŠEVIĆ je koristio rastući talas srpskog nacionalizma kako bi ojačao centralizovanu vlast u SFRJ.

43. Septembra 1987. godine Slobodan MILOŠEVIĆ i njegovi sledbenici preuzeli su kontrolu nad Centralnim komitetom Saveza komunista Srbije. Slobodan MILOŠEVIĆ je 1988. godine ponovo izabran za predsednika Predsedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Srbije. Sa tog uticajnog položaja, Slobodan MILOŠEVIĆ je mogao dalje da jača svoju političku moć.

44. Od jula 1988. godine do marta 1989. godine, u Vojvodini i Crnoj Gori došlo je do niza demonstracija i skupova podrške Slobodanu MILOŠEVIĆU - takozvane "anti-birokratske revolucije". Ovi protesti su doveli do smenjivanja pokrajinskog, odnosno republičkog rukovodstva - a tada su nove vlade, koje su bile njegovi dužnici, podržale Slobodana MILOŠEVIĆA.

45. Istovremeno, u Srbiji su se sve češće čuli zahtevi da se Kosovo stavi pod čvršću srpsku upravu, pa su tim povodom održavane brojne

demonstracije. Dana 17. novembra 1988. godine visoki albanski politički funkcioneri na Kosovu smenjeni su sa rukovodećih položaja u pokrajini, a umesto njih su imenovani ljudi lojalni Slobodanu MILOŠEVIĆU. Početkom 1989. godine, Skupština Srbije predložila je amandmane na Ustav Srbije kojima će Kosovu biti oduzeta većina autonomnih ingerencija, uključujući i kontrolu nad policijom, obrazovnom i ekonomskom politikom, izbor zvaničnog jezika, kao i pravo veta na dalje promene Ustava Srbije. Kosovski Albanci su masovno demonstrirali protiv predloženih promena. Početkom februara 1989. godine, štrajk albanskih rudara na Kosovu doveo je do daljeg povećanja napetosti.

46. Zbog političkih nemira, Predsedništvo SFRJ je 3. marta 1989. godine proglasilo da se situacija u Pokrajini pogoršala i da ugrožava poredak, integritet i suverenitet zemlje. Vlada je tada uvela “specijalne mere” kojima je odgovornost za javnu bezbednost sa vlade Srbije prenela na saveznu vladu.

47. Skupština Kosova sastala se 23. marta 1989. godine u Prištini/Prishtinë i izglasala usvajanje predloženih ustavnih amandmana, pri čemu se većina delegata kosovskih Albanaca uzdržala od glasanja. I pored toga što nije postojala potrebna dvotrećinska većina u Skupštini, predsednik Skupštine je proglasio da su amandmani usvojeni. Skupština Srbije je 28. marta 1989. godine izglasala usvajanje ustavnih promena, čime je praktično ukinuta autonomija data Ustavom iz 1974. godine.

48. Dok su se na Kosovu dešavale ove promene, Slobodan MILOŠEVIĆ je još više ojačao svoju političku moć, nakon što je postao predsednik Srbije. Slobodan MILOŠEVIĆ je izabran za predsednika Predsedništva Srbije 8. maja 1989. godine, a njegov izbor je zvanično potvrđen 6. decembra 1989. godine.

49. Početkom 1990. godine, kosovski Albanci organizovali su masovne demonstracije, tražeći ukidanje “specijalnih mera”. U aprilu 1990. godine, Predsedništvo SFRJ ukinulo je “specijalne mere” i povuklo najveći deo saveznih policijskih snaga, a Srbija je preuzela odgovornost za sprovođenje policijskih mera na Kosovu.

50. U julu 1990. godine, Skupština Srbije donela je odluku o raspuštanju Skupštine Kosova, ubrzo nakon što je 114 poslanika od 123 predstavnika kosovskih Albanaca u Skupštini usvojilo nezvaničnu rezoluciju kojom

Kosovo proglašavaju ravnopravnim i nezavisnim entitetom u okviru SFRJ. U septembru 1990. godine, mnogi od tih istih poslanika kosovskih Albanaca proglasili su ustav "Republike Kosovo". Godinu dana kasnije, u septembru 1991. godine, kosovski Albanci održali su nezvanični referendum na kome su u ogromnoj većini glasali za nezavisnost. Dana 24. maja 1992. godine, kosovski Albanci održali su nezvanične izbore za skupštinu i predsednika "Republike Kosovo".

51. Dana 16. jula 1990. godine, Savez komunista Srbije i Socijalistički savez radnog naroda Srbije udružili su se u Socijalističku partiju Srbije (u daljem tekstu: SPS), a Slobodan MILOŠEVIĆ izabran je za njenog predsednika. Kao naslednik Saveza komunista, SPS je postao najjača politička stranka u Srbiji, a Slobodan MILOŠEVIĆ kao predsednik SPS-a imao je znatnu moć i uticaj na mnoga područja vlasti, kao i na privatni sektor. Milan MILUTINOVIĆ i Nikola ŠAINOVIĆ zauzimali su istaknute položaje u SPS-u. Nikola ŠAINOVIĆ je bio član Glavnog odbora i Izvršnog odbora stranke i njen potpredsednik, a Milan MILUTINOVIĆ je 1997. godine izabran za predsednika Srbije kao kandidat SPS-a.

52. Posle usvajanja novog Ustava Srbije 28. septembra 1990. godine, Slobodan MILOŠEVIĆ je na višestranačkim izborima održanim 9. i 26. decembra 1990. godine izabran za predsednika Srbije; ponovo je izabran 20. decembra 1992. godine. U decembru 1991. godine, Nikola ŠAINOVIĆ imenovan je za potpredsednika Vlade Srbije.

53. Nakon što je Kosovu 1989. godine praktično ukinuta autonomija, na Kosovu dolazi do sve većih političkih podela. Krajem 1990. godine i tokom cele 1991. godine na hiljade kosovskih Albanaca - lekara, nastavnika, profesora, radnika, policajaca i državnih službenika - otpušteno je s posla. Lokalni sud na Kosovu je ukinut, a mnoge sudije smenjene. Nasilje policije nad kosovskim Albancima pojačano je.

54. U ovom periodu, nezvanično albansko rukovodstvo na Kosovu sledilo je politiku nenasilnog građanskog otpora i počelo da uspostavlja sistem nezvaničnih, paralelnih institucija u oblasti zdravstvene zaštite i obrazovanja.

55. Krajem juna 1991. godine, SFRJ je počela da se raspada u nizu ratova koji su usledili jedan za drugim, u Republici Sloveniji (dalje u tekstu: Slovenija), Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: Hrvatska) i Bosni i

Hercegovini. Slovenija je 25. juna 1991. godine proglasila nezavisnost od SFRJ, što je dovelo do izbivanja rata; mirovni sporazum postignut je 8. jula 1991. godine. Hrvatska je svoju nezavisnost proglasila 25. juna 1991. godine, što je dovelo do borbi između hrvatskih vojnih snaga s jedne strane i JNA, paravojskih jedinica i “Vojske Republike Srpske Krajine” s druge.

56. Bosna i Hercegovina proglasila je nezavisnost 6. marta 1992. godine, što je posle 6. aprila 1992. godine dovelo do rata širokih razmera. Dana 27. aprila 1992. godine SFRJ je rekonstituisana kao SRJ. U to vreme JNA je reorganizovana u VJ. U ratu u Bosni i Hercegovini, JNA, a kasnije VJ, borila se zajedno sa “Vojskom Republike Srpske” protiv vojnih snaga vlade Bosne i Hercegovine i “Hrvatskog vijeća obrane”. Aktivna neprijateljstva prestala su potpisivanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma u decembru 1995. godine.

57. Iako je Slobodan MILOŠEVIĆ za vreme ratova u Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini bio predsednik Srbije, on je ipak bio vodeći srpski političar koji je imao *de facto* kontrolu nad saveznom, kao i nad republičkom vladom, i ličnost sa kojom je međunarodna zajednica pregovarala o nizu mirovnih planova i sporazuma u vezi s ovim ratovima.

58. U periodu od 1991. do 1997. godine i Milan MILUTINOVIĆ i Nikola ŠAINOVIĆ zauzimali su visoke položaje u saveznom i republičkim vladama i ostali bliski saradnici Slobodana MILOŠEVIĆA. U ovom periodu, Milan MILUTINOVIĆ je radio u Ministarstvu spoljnih poslova SRJ, a jedno vreme je bio ambasador u Grčkoj. Za ministra spoljnih poslova SRJ postavljen je 1995. godine i na tom položaju je ostao do 1997. godine. Nikola ŠAINOVIĆ je 1993. godine bio predsednik Vlade Srbije, a 1994. godine potpredsednik Vlade SRJ.

59. Dok su se u Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini vodili ratovi, situacija na Kosovu, mada zategnuta, nije eskalirala u nasilje i intenzivne borbe do kojih je došlo u tim zemljama. Sredinom devedesetih godina, međutim, jedna frakcija kosovskih Albanaca organizovala je grupu poznatu pod nazivom *Ushtria Çlirimtare e Kosovës (UÇK)*, odnosno na engleskom jeziku *Kosovo Liberation Army /Oslobodilačka vojska Kosova/* (dalje u tekstu: OVK). Ova grupa je zagovarala kampanju oružane pobune i nasilnog otpora srpskim vlastima. Sredinom 1996. godine, OVK je počeo da organizuje napade uperene pre svega protiv policijskih snaga Srbije. Od tada i tokom čitave 1997. godine, policijske snage Srbije uzvraćale su silovitim

akcijama tamo gde se pretpostavljalo da se nalaze baze OVK-a i njihove pristalice na Kosovu.

60. Nakon što mu je istekao mandat predsednika Srbije, Slobodan MILOŠEVIĆ je 15. jula 1997. godine izabran za predsednika SRJ, a dužnost je preuzeo 23. jula 1997. Posle toga su održani izbori za predsednika Srbije; Milan MILUTINOVIĆ je učestvovao na izborima kao kandidat SPS-a i 21. decembra 1997. godine izabran je za predsednika Srbije. Nikola ŠAINOVIĆ je ponovo postao potpredsednik Vlade SRJ 1996, 1997. i 1998. godine. Delimično kroz blisku saradnju sa Milanom MILUTINOVIĆEM, Slobodan MILOŠEVIĆ je uspeo da zadrži svoj uticaj na Vladu Srbije.

61. Krajem februara 1998. godine, zaoštrio se sukob između OVK-a s jedne i snaga SRJ i Srbije s druge strane. U tom periodu povređeno je ili ubijeno više kosovskih Albanaca i kosovskih Srba. Snage SRJ i Srbije započele su kampanju granatiranja pretežno albanskih gradova i sela na Kosovu, široko rasprostranjenog uništavanja imovine i proterivanja civilnog stanovništva iz krajeva u kojima je delovao OVK. Mnogi stanovnici su pobjegli sa tog područja usled borbi i razaranja ili su bili prinuđeni da se presele u druge krajeve na Kosovu. Ujedinjene nacije procenjuju da je do sredine oktobra 1998. godine preko 285.000 lica, što iznosi otprilike 15 odsto stanovništva, raseljeno unutar Kosova ili je napustilo pokrajinu.

62. U odgovor na intenziviranje sukoba, Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: SBUN) usvojio je u martu 1998. godine Rezoluciju 1160, kojom je “osuđena preterana upotreba sile od strane srpske policije protiv civila i mirnih demonstranata na Kosovu”, te je stavljen embargo na uvoz oružja u SRJ. Šest meseci kasnije SBUN je usvojio Rezoluciju 1199 (1998), u kojoj je konstatovano da “pogoršavanje situacije na Kosovu u Saveznoj Republici Jugoslaviji predstavlja pretnju miru i bezbednosti u regionu”. Savet bezbednosti zahtevao je da sve strane obustave neprijateljstva i da se povuku “snage bezbednosti koje se koriste za represiju nad civilima”.

63. U nastojanju da dovedu do popuštanja zategnutosti na Kosovu, u oktobru 1998. godine vođeni su pregovori između Slobodana MILOŠEVIĆA i predstavnika NATO-a i OEBS-a. Na dan 16. oktobra 1998. godine potpisan je “Spornazum o Verifikacionoj misiji OEBS-a za Kosovo”. Dana 25. oktobra 1998. godine, Nikola ŠAINOVIĆ i **general-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** (u ime SRJ, odnosno Republike Srbije) potpisali su

"Zapisnik sa sastanka u Beogradu", poznat i pod nazivom "Sporazum Clark-Naumann". **General-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ** potpisao je istoga dana u ime Republike Srbije i Memorandum o razumevanju između Diplomatske posmatračke misije za Kosovo i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije. Tim sporazumima predviđeno je delimično povlačenje snaga SRJ i Srbije sa Kosova, ograničenje dovođenja dodatnih snaga i opreme u region i razmeštaj nenaoružanih predstavnika Verifikacione misije OEBS-a.

64. Mada je širom Kosova razmešteno mnoštvo predstavnika Verifikacione misije OEBS-a, neprijateljstva su se nastavila. U ovom periodu, predstavnici međunarodne Verifikacione misije i organizacija za zaštitu ljudskih prava dokumentovali su izvestan broj ubistava kosovskih Albanaca. U jednom takvom incidentu, 15. januara 1999. godine, ubijeno je 45 nenaoružanih kosovskih Albanaca u selu Račak u opštini Štimlje/Shtime.

65. U daljim nastojanjima da se odgovori na nastavljanje sukoba na Kosovu, organizovana je međunarodna mirovna konferencija u Rambujeu u Francuskoj, koja je počela sa radom 7. februara 1999. godine. Nikola ŠAINOVIĆ, potpredsednik Vlade SRJ, bio je član srpske delegacije na tim mirovnim pregovorima, a pregovorima je prisustvovao i Milan MILUTINOVIĆ, predsednik Srbije. Kosovske Albance predstavljale su delegacije OVK-a i delegacije političkih i građanskih vođa kosovskih Albanaca. I pored višenedeljnih intenzivnih pregovora, mirovni pregovori propali su sredinom marta 1999. godine.

66. Nasilje na Kosovu se nastavilo i za vreme mirovnih pregovora u Francuskoj. Krajem februara i početkom marta, snage SRJ i Srbije započele su niz ofanzivnih dejstava na više desetina pretežno albanskih sela i gradova na Kosovu. Vojne snage SRJ činile su snage Treće armije VJ, konkretno Prištinskog korpusa, druge jedinice potčinjene Trećoj armiji, te jedinice prištinske vojno-teritorijalne oblasti. Najkasnije od januara 1999. godine pa sve do perioda kada su počinjeni zločini za koje se tereti u ovoj optužnici, Treća armija VJ bila je pod komandom **general-pukovnika Nebojše PAVKOVIĆA**, a Prištinski korpus pod komandom **general-pukovnika Vladimira LAZAREVIĆA**. Načelnik Generalštaba VJ, koji je imao komandnu odgovornost nad Trećom armijom, pa i nad Prištinskim korpusom, bio je general-pukovnik Dragoljub OJDANIĆ. Vrhovni komandant VJ bio je Slobodan MILOŠEVIĆ.

67. Policijske snage koje su učestvovalе u operacijama na Kosovu činili su pripadnici MUP-a. Svim policijskim snagama koje su bile angažovane ili su delovale po ovlašćenju MUP-a komandovao je Vlajko STOJILJKOVIĆ, ministar unutrašnjih poslova Srbije. Jedan od njegovih neposrednih podređenih **general-pukovnik Vlastimir ĐORĐEVIĆ**, kao načelnik RJB-a, bio je odgovoran dotičnom ministru za vođenje aktivnosti organizacionih jedinica i osoblja RJB-a. Na Kosovu, **general-pukovnik Sreten LUKIĆ** bio je odgovoran za aktivnosti jedinica MUP-a i podređenih grupa ili pojedinaca. Ove policijske snage, angažovane u borbenim operacijama, delovale su u skladu sa Zakonom o odbrani SRJ i/ili preko struktura i mehanizama zajedničke komande u koje su bili uključeni komandanti VJ, a to su sve vreme relevantno za ovu optužnicu bili **general-pukovnik Nebojša PAVKOVIĆ** i **general-pukovnik Vladimir LAZAREVIĆ**.

68. Pre decembra 1998. godine, Slobodan MILOŠEVIĆ je odredio Nikolu ŠAINOVIĆA za svog predstavnika za Kosovo. Niz diplomata i drugih međunarodnih zvaničnika koji su u vezi sa događajima na Kosovu trebali da razgovaraju sa nekim vladinim funkcionerom upućivani su na Nikolu ŠAINOVIĆA a ponekad, ako se radilo o pitanjima iz nadležnosti policije, i na **general-pukovnika Sretena LUKIĆA**. Nikola ŠAINOVIĆ igrao je aktivnu ulogu u pregovorima na kojima je uspostavljena Verifikaciona misija OEBS-a za Kosovo i učestvovao na brojnim drugim sastancima vezanim za kosovsku krizu. Od januara 1999. do datuma na koji se odnose činjenice navedene u ovoj optužnici Nikola ŠAINOVIĆ bio je posrednik između Slobodana MILOŠEVIĆA i raznih lidera kosovskih Albanaca.

69. Tokom svojih ofanzivnih dejstava, snage SRJ i Srbije, delujući u dogovoru, učestvovalе su u dobro planiranoj i koordiniranoj kampanji uništavanja imovine albanskih civila na Kosovu. Granatirani su gradovi i sela, paljene su kuće, seoska gazdinstva i poslovni objekti, a lična svojina je uništavana. Usled tih usaglašениh dejstava, gradovi, sela i čitave oblasti postale su nenastanjive za kosovske Albance. Pored toga, snage SRJ i Srbije su fizičkim i verbalnim izživljavanjem maltretirale, ponižavale i degradirale albanske civile na Kosovu. Kosovski Albanci su takođe neprestano podvrgavani uvredama, rasnim pogrđama, ponižavajućim postupcima na osnovu etničke pripadnosti i veroispovesti, batinanjima i drugim oblicima fizičkog zlostavljanja.

70. Protivpravna deportacija i prisilno premeštanje više hiljada kosovskih Albanaca iz njihovih domova na Kosovu uključivali su dobro planiranu i

usaglašenu akciju rukovodstva SRJ i Srbije i snaga SRJ i Srbije, pri čemu su svi delovali u dogovoru. Akcije slične prirode sprovedene su u ratovima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini od 1991. do 1995. godine. U tim ratovima, srpske vojne, paravojne i policijske snage silom su proterivale i deportovale nesrpsko stanovništvo u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini iz krajeva pod srpskom kontrolom, koristeći se istim metodama koje su primenjene na Kosovu 1999. godine: žestokim granatiranjem i oružanim napadima na sela; široko rasprostranjenim ubistvima; razaranjem nesrpskih stambenih naselja i kulturnih i verskih objekata; i prisilnim premeštanjem i deportacijom nesrpskog stanovništva.

71. Dana 24. marta 1999. godine NATO je započeo vazdušne napade na ciljeve u SRJ. SRJ je 23. marta 1999. godine uredbom proglasila neposrednu ratnu opasnost, a 24. marta 1999. godine ratno stanje. Nakon početka vazdušnih napada, snage SRJ i Srbije pojačale su svoju široko rasprostranjenu ili sistematsku kampanju i prisilno proterale na stotine hiljada kosovskih Albanaca sa Kosova.

72. Pored prisilnog proterivanja kosovskih Albanaca, od 24. marta 1999. godine snage SRJ i Srbije učestvovala su i u brojnim ubistvima kosovskih Albanaca. Takva ubistva dešavala su se na brojnim lokacijama uključujući, između ostalih, Belu Crkvu/Bellacërkë, Malu Krušu/Krushë e Vogel, Veliku Krušu/Krushë e Madhe, Đakovicu/Gjakovë, Padalište/Padalishte, Izbicu/Izbicë, Vučitrn/Vushtrri, Meju/Mejë, zatvor u Dubravi, Suvu Reku/Suharekë i Kačanik/Kaçanik.

73. Dana 3. juna 1999. godine, SRJ i Srbija su prihvatile načela za rešavanje krize na Kosovu, dokument koji su njihovim predstavnicima uručili Martti Ahtisaari, predstavnik Evropske unije, i Viktor Chernomyrdin, specijalni predstavnik predsednika Ruske Federacije. Ovim dokumentom, nakon koga je usledila Rezolucija 1244 (1999) Saveta bezbednosti, predviđeno je političko rešenje krize na Kosovu, uključujući neposredan prekid nasilja i brzo povlačenje vojnih, policijskih i paravojnih snaga SRJ i Srbije, te prisustvo predstavnika međunarodnih civilnih institucija i snaga bezbednosti na Kosovu pod okriljem Ujedinjenih nacija.

74. Dana 9. juna 1999. godine, između NATO-a, čiji je predstavnik bio general Sir Michael Jackson, i predstavnika VJ i MUP-a potpisan je Vojno-tehnički sporazum, kojim je predviđeno povlačenje svih snaga SRJ i Srbije sa Kosova. Prema odredbama Vojno-tehničkog sporazuma, kampanja

bombardovanja ciljeva u SRJ koju je vodio NATO trebala je da bude okončana nakon potpunog povlačenja snaga SRJ i Srbije. Dana 20. juna 1999. godine, KFOR, Snage za Kosovo, objavio je da su se snage SRJ i Srbije potpuno povukle sa teritorije Kosova.

/potpis na originalu/

Carla Del Ponte,
tužilac

[pečat Tužilaštva MKSJ-a]

Dana 22. septembra 2003. godine
U Hagu,
Holandija

Prilog A
Lica ubijena u Račku čija su imena poznata – 15. januar 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
ASLLANI, Lute	30	Žensko
AZEMI, Banush		Muško
BAJRAMI, Ragip	34	Muško
BEQIRI, Halim	13	Muško
BEQIRI, Rizah	49	Muško
BEQIRI, Zenel	20	Muško
BILALLI, Lutfi		Muško
EMINI, Ajet		Muško
HAJRIZI, Bujar		Muško
HAJRIZI, Myfail	33	Muško
HALILI, Skender		Muško
HYSENAJ, Haqif		Muško
IBRAHIMI, Hajriz		Muško
IMERI, Hakip		Muško
IMERI, Murtez		Muško
IMERI, Nazmi		Muško
ISMALJI, Meha		Muško
ISMALJI, Muhamet		Muško
JAKUPI, Ahmet		Muško
JAKUPI, Esref	40	Muško
JAKUPI, Hajriz		Muško
JAKUPI, Mehmet		Muško
JAKUPI, Xhelal		Muško
JASHARI, Jasher	24	Muško
JASHARI, Raif	20	Muško
JASHARI, Shukri	18	Muško
LIMANI, Fatmir	35	Muško
LIMANI, Nexhat	19	Muško
LIMANI, Salif	23	Muško
MEHMETI, Bajram		Muško
MEHMETI, Hanumshah		Žensko
METUSHI, Arif		Muško
METUSHI, Haki	70	Muško
MUSTAFA, Ahmet		Muško
MUSTAFA, Aslani	34	Muško
MUSTAFA, Muhamet	21	Muško
OSMANI, Sadik	35	Muško
SALIHU, Jashar	25	Muško
SALIHU, Shukri	18	Muško

SHABANI, Bajrush	22	Muško
SMAJLAI, Ahmet	60	Muško
SYLA, Sheremet	37	Muško
SYLA, Shyqeri		Muško
XHELADINI, Bajram		Muško
ZYMERI, Njazi		Muško

Prilog B

Lica ubijena u Beloj Crkvi / Bellacërkvë čija su imena poznata – 25. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
BEGAJ, Abdullah	25	Muško
BERISHA, Murat	60	Muško
GASHI, Fadil	46	Muško
MORINA, Musa	65	Muško
POPAJ, Abdullah	18	Muško
POPAJ, Agon	14	Muško
POPAJ, Alban	21	Muško
POPAJ, Bedrush	47	Muško
POPAJ, Belul	14	Muško
POPAJ, Ethem	46	Muško
POPAJ, Hazer	77	Muško
POPAJ, Hyshi	37	Muško
POPAJ, Irfan	41	Muško
POPAJ, Isuf	76	Muško
POPAJ, Kreshnik	18	Muško
POPAJ, Lindrit	18	Muško
POPAJ, Mehmet	46	Muško
POPAJ, Mersel	53	Muško
POPAJ, Nazmi	45	Muško
POPAJ, Nisim	35	Muško
POPAJ, Rrustem		Muško
POPAJ, Sahid	40	Muško
POPAJ, Sedat	47	Muško
POPAJ, Shendet	17	Muško
POPAJ, Vehap	58	Muško
POPAJ, Xhavit	32	Muško
SPAHIU, ime nepoznato (od oca Xhemala)		Žensko
SPAHIU, ime nepoznato (od oca Xhemala)		Žensko
SPAHIU, ime nepoznato (od oca Xhemala)		Žensko
SPAHIU, ime nepoznato (od oca Xhemala)		Žensko
SPAHIU, ime nepoznato (supruga Xhemala)		Žensko
SPAHIU, Xhemal		Muško
ZHUNIQI, Abein	37	Muško
ZHUNIQI, Agim	51	Muško

ZHUNIQL, Bajram	51	Muško
ZHUNIQL, Biladh	67	Muško
ZHUNIQL, Clirim	40	Muško
ZHUNIQL, Dardan	6	Muško
ZHUNIQL, Dardane	8	Žensko
ZHUNIQL, Destan	68	Muško
ZHUNIQL, Eshref	55	Muško
ZHUNIQL, Fatos	42	Muško
ZHUNIQL, ime nepoznato	4	Muško
ZHUNIQL, ime nepoznato (supruga Clirima)		Žensko
ZHUNIQL, ime nepoznato (od oca Fatos)	16	Muško
ZHUNIQL, Hysni	70	Muško
ZHUNIQL, Ibrahim	68	Muško
ZHUNIQL, Kasim	33	Muško
ZHUNIQL, Medi	55	Muško
ZHUNIQL, Muhammet	70	Muško
ZHUNIQL, Muharrem	30	Muško
ZHUNIQL, Qamil	77	Muško
ZHUNIQL, Qemal	59	Muško
ZHUNIQL, Reshit	32	Muško
ZHUNIQL, Shemsi	52	Muško

Prilog C

Lica ubijena u Maloj Kruši/Krushë e Vogel -- Velikoj Kruši / Krushë e Mahde čija su imena poznata – 26. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
ASLLANI, Adem	68	Muško
ASLLANI, Asim	34	Muško
ASLLANI, Feim	30	Muško
ASLLANI, Muharrem	66	Muško
ASLLANI, Nexhat	27	Muško
ASLLANI, Nisret	33	Muško
ASLLANI, Perparim	26	Muško
AVDYLI, Bali	72	Muško
AVDYLI, Enver	28	Muško
BATUSHA, Ahmet	38	Muško
BATUSHA, Amrush	32	Muško
BATUSHA, Asllan	46	Muško
BATUSHA, Avdi	45	Muško
BATUSHA, Bekim	22	Muško
BATUSHA, Beqir	68	Muško
BATUSHA, Burim	18	Muško
BATUSHA, Enver	22	Muško
BATUSHA, Feim	23	Muško
BATUSHA, ime nepoznato (od oca Ismaila)	19	Muško
BATUSHA, ime nepoznato (od oca Zaima)	20	Muško
BATUSHA, Haxhi	28	Muško
BATUSHA, Lirim	16	Muško
BATUSHA, Milaim	32	Muško
BATUSHA, Muharrem	69	Muško
BATUSHA, Njazi	39	Muško
BATUSHA, Osman	65	Muško
BATUSHA, Sefer	19	Muško
BATUSHA, Sejdi	68	Muško
BATUSHA, Skifer	22	Muško
BATUSHA, Sulejman	46	Muško
BATUSHA, Zaim	50	Muško
HAJDARI, Abaz	40	Muško
HAJDARI, Abedin	17	Muško
HAJDARI, Halil	42	Muško
HAJDARI, Halim	70	Muško
HAJDARI, Hysni	20	Muško
HAJDARI, Marsel	17	Muško
HAJDARI, Nazim	33	Muško
HAJDARI, Qamil	46	Muško

HAJDARI, Rasim	25	Muško
HAJDARI, Sahit	36	Muško
HAJDARI, Selajdin	38	Muško
HAJDARI, Shani	40	Muško
HAJDARI, Vesel	19	Muško
HAJDARI, Zenun	28	Muško
LIMONI, Avdyl	45	Muško
LIMONI, Limon	69	Muško
LIMONI, Luan	22	Muško
LIMONI, Nehbi	60	Muško
RAMADANI, Afrim	28	Muško
RAMADANI, Asllan	34	Muško
RAMADANI, Bajram	15	Muško
RAMADANI, ime nepoznato (od oca Hysena)	23	Muško
RAMADANI, Hysen	62	Muško
RAMADANI, Murat	60	Muško
RAMADANI, Ramadan	59	Muško
RAMADANI, Selajdin	27	Muško
RASHKAJ, ime nepoznato	16	Muško
RASHKAJ, ime nepoznato	18	Muško
RASHKAJ, Refki	17	Muško
SHEHU, Adnan	20	Muško
SHEHU, Arben	20	Muško
SHEHU, Arif	36	Muško
SHEHU, Bekim	22	Muško
SHEHU, Burim	19	Muško
SHEHU, Destan	68	Muško
SHEHU, Din	68	Muško
SHEHU, Dritan	18	Muško
SHEHU, Fadil	42	Muško
SHEHU, Flamur	15	Muško
SHEHU, ime nepoznato (od oca Haziza)	20	Muško
SHEHU, ime nepoznato (od oca Sinana)	18	Muško
SHEHU, Haxhi	25	Muško
SHEHU, Haziz	42	Muško
SHEHU, Ismail	68	Muško
SHEHU, Ismet	40	Muško
SHEHU, Mehmet	13	Muško
SHEHU, Mentor	18	Muško
SHEHU, Myftar	44	Muško
SHEHU, Nahit	15	Muško
SHEHU, Nehat	22	Muško
SHEHU, Nexhat	38	Muško
SHEHU, Sahit	23	Muško
SHEHU, Sali	44	Muško

SHEHU, Sami	24	Muško
SHEHU, Sefer	44	Muško
SHEHU, Shani	34	Muško
SHEHU, Shefqet	38	Muško
SHEHU, Sinan	50	Muško
SHEHU, Veli	28	Muško
SHEHU, Vesel	19	Muško
SHEHU, Xhafer	38	Muško
SHEHU, Xhavit	20	Muško
SHEHU, Xhelal	13	Muško
ZYLFIU, Afrim	22	Muško
ZYLFIU, ime nepoznato (od oca Halima)	18	Muško
ZYLFIU, Halim	60	Muško
ZYLFIU, Hamdi	62	Muško
ZYLFIU, Hamit	22	Muško
ZYLFIU, Hysen	50	Muško
ZYLFIU, Njazim	24	Muško

Prilog D

Lica ubijena u Đakovici / Gjakovë – 26. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
BEGOLLI, Sylejman	48	Muško
BYTYQI, Arif	72	Muško
BYTYQI, Urim	38	Muško
DERVISHDANA, Emin	31	Muško
DERVISHDANA, Fahri	37	Muško
DERVISHDANA, Zenel (Zenelabedin)	59	Muško

Prilog E

Lica ubijena u Padalištu / Padalishtë čija su imena poznata - 26. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
IMERAJ, Afrim	2	Muško
IMERAJ, Ardiana	13	Žensko
IMERAJ, Arijeta	11	Žensko
IMERAJ, Avdyl	67	Muško
IMERAJ, Beke	53	Muško
IMERAJ, Feride	21	Žensko
IMERAJ, Fetije	42	Žensko
IMERAJ, Florije	19	Žensko

IMERAJ, Hasan	63	Muško
IMERAJ, Mihane	72	Žensko
IMERAJ, Mona	72	Žensko
IMERAJ, Muhamet	19	Muško
IMERAJ, Nexhmedin		Muško
IMERAJ, Rab	30	Žensko
IMERAJ, Rustem	73	Muško
IMERAJ, Sabahat	21	Žensko
IMERAJ, Shehide	70	Žensko
IMERAJ, Violeta	17	Žensko
IMERAJ, Xhyfidane	14	Žensko

Prilog F
Lica ubijena u Izbici / Izbicë čija su imena poznata – 28. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
ALUSHI, Jetullah	93	Muško
AMRUSHI, Asllan (Q)		Muško
BAJRA, Asslan	60	Muško
BAJRA, Bajram	62	Muško
BAJRA, Bajram C.		Muško
BAJRA, Bajram S.	68	Muško
BAJRA, Brahim	81	Muško
BAJRA, Fazli	60	Muško
BAJRA, Ilaz	70	<i>Muško</i>
BAJRA, Sami		Muško
BAJRAKTARI, Bislim		Muško
BAJRAKTARI, Hajdar		Muško
BEHRAMI, Demush	60	Muško
BEHRAMI, Muhamet	76	Muško
BEHRAMI, Nuredin	85	Muško
DAJAKU, Asllan		Muško
DANI, Dibran (A)		Muško
DERVISHI, Sali	61	Muško
DERVISHI, Bajram		Muško
DERVISHI, Ilaz	73	Muško
DOCI, Musli		Muško
DOQI, Hamdi	42	Muško
DRAGA, Ali	65	Muško
DRAGA, Cen	68	Muško
DRAGA, Hajriz	43	Muško
DRAGA, Ismet		Muško
DRAGA, Murat	68	Muško
DRAGA, Rahim	70	Muško
DRAGA, Rustem	81	Muško
DRAGAJ, Zade		Muško
DURAKU, Avdullah	55	Muško
DURAKU, Bel (A)	81	Muško
DURAKU, Dibran	65	Muško
DURAKU, Rexhep	87	Muško
EMRA, Muhamet		Muško
FETAHU, Lah	67	Muško
GASHI, Ibrahim	70	Muško
GASHI, Ram		Muško
HAJDARI, Halil		Muško

HAJRA, Mehmet	65	Muško
HALITI, Haliti		Muško
HAXHA, Fejz	75	Muško
HOTI, Hazir	67	Muško
HOTI, Qerim	42	Muško
HOTI, Rifat	54	Muško
HOTI, Rrustem	70	Muško
HOTI, Tahir		Muško
HOTI, Muhamet		Muško
HOTI, Sadik	66	Muško
HOTI, Shefqet (A)		Muško
HOTI, Vehbi		Muško
ISUFI, Zenel		Muško
JETULLAHU, Beqir	27	Muško
KAJTAZDI, Kajtaž Z		Muško
KELMENDI, Bajram		Muško
KELMENDI, Jetullah		Muško
KOTOORI, Ram		Muško
KOTOORI, Brahim		Muško
KOTOORI, Hajzer		Muško
KRASNIQI, Deli	77	Muško
KRASNIQI, Mustaf		Muško
KRASINIQI, Rrahim	69	Muško
KUQICA, Azem		Muško
LOSHI, Sami		Muško
LOSHI, Jashar		Muško
LOSHI, Selman		Muško
MORINA, Halil	38	Muško
MURSELI, Sokol (H)		Muško
MUSLIU, Beqir	45	Muško
MUSLIU, Ilaz	73	Muško
MUSLIU, Shaban	87	Muško
MUSLIU, Halit	62	Muško
MUSLIU, Naim	23	Muško
MUSLIU, Mehmet	46	Muško
MUSTAFA, Hasan	70	Muško
OSMANI, Azem	75	Muško
OSMANI, Fatmir		Muško
OSMANI, Hetem	70	Muško
OSMANI, Muharrem	90	Muško
QAKA, Pajazit (D)		Muško
QALLAPEKU, Sabit		Muško
QELAJ, Ismajl		Muško
QELAJ, Rexhep	72	Muško
QELAJ, Metush	68	Muško

QUPEVA, Hamz	49	Muško
RACI, Ramadan	56	Muško
RAMAJ, Halit	60	Muško
REXHEPI, Muj		Muško
SEJDIU, Mustaf		Muško
SHABANI, Azem		Muško
SHALA, Hysen A	65	Muško
SHALA, Idriz		Muško
SHALA, Isuf		Muško
SHALA, Isuf		Muško
SHALA, Muj	62	Muško
SHALA, Sali		Muško
SHALA, Zymer	63	Muško
SHALA, Halim	63	Muško
SHALA, Hijraz		Muško
SHERIFI, Sadik		Muško
SHPATI, Zeqir		Muško
SPAHIU, Rizah		Muško
SYLA, Ram		Muško
TAHIRI, Brahim	83	Muško
TEMAJ, Gani		Muško
TEMAJ, Hamdi		Muško
THAQI, Hamit B.	70	Muško
THAQI, Ram H.		Muško
THAQI, Ajet (D)		Muško
THAQI, Sheremet		Muško
UKA, Uke	80	Muško
VELIQI, Zenel	75	Muško
XHEMAJLI, Idriz	73	Muško
XHEMAJLI, Qazim		Muško
ZEKA, Jahir		Muško
ZEKA, Milazim		Muško
Unidentified Muško		Muško

Živi izgooreli u Izbici / Izbicë – 28. mart 1999.

FEJZA, Zyre	61	Žensko
OSMANI, Zoje	70	Žensko

Prilog G
Lica ubijena u Đakovici / Gjakovë – 2. april 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
CAKA, Dalina	14	Žensko
CAKA, Delvina	6	Žensko
CAKA, Diona	2	Žensko
CAKA, Valbona	34	Žensko
GASHI, Hysen	50	Muško
HAXHIAVDIJA, Doruntina	8	Žensko
HAXHIAVDIJA, Egzon	5	Muško
HAXHIAVDIJA, Rina	4	Žensko
HAXHIAVDIJA, Valbona	38	Žensko
HOXHA, Flaka	15	Žensko
HOXHA, Shahindere	55	Žensko
NUÇI, Manushe	50	Žensko
NUÇI, Shirine	70	Žensko
VEJSA, Arlind	5	Muško
VEJSA, Dorina	10	Žensko
VEJSA, Fetije	60	Žensko
VEJSA, Marigona	8	Žensko
VEJSA, Rita	2	Žensko
VEJSA, Sihana	8	Žensko
VEJSA, Tringa	30	Žensko

Prilog H
Lica ubijena u Vučitrnu / Vushtrii čija su imena poznata – 2. maj 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
ABAZI, Musa	55	Muško
ADEMI, H. Rrahman	26	Muško
ALIU, Z. Ramadan	38	Muško
ALIU, B. Remzi	55	Muško
BEKTESHI, M. Afrim	23	Muško
BEQIRI, Nezir	54	Muško
BUNJAKU, M. Hysni	21	Muško
FEJZULLAHU, Qamile	84	Žensko
FERATI, Xh. Istref	27	Muško
FERATI, Milazim	20	Muško
FERATI, Rifat	36	Muško
FERIZI, M. Bislim	63	Muško
FERIZI, B. Mihrije	63	Muško
FERIZI, B. Ruzhdi	35	Muško
GERGURI, B. Agim	38	Muško
GERGURI, Sh. Enver	50	Muško
GERGURI, S. Musli	45	Muško
GERXHALIU, Fahri		Muško
GERXHALIU, A. Haki	39	Muško
GERXHALIU, H. Kadri	42	Muško
GERXHALIU, H. Shaban	49	Muško
GERXHALIU, I. Skender	43	Muško
GERXHALIU, H. Zejnullah	42	Muško
GERGURI, A Shukri	44	Muško
GERGURI, M. Skender	26	Muško
GERGURI, Sh. Naman	39	Muško
GERGURI, N. Ramush	63	Muško
GERXHALIU, B. Avdyl	43	Muško
GERXHALIU, F. Avdyl	47	Muško
GERXHALIU, B. Bajram	40	Muško
GERXHALIU, A. Fatmir		Muško
GERXHALIU, U. Fatmir	35	Muško
GERXHALIU, I. Imer	42	Muško
GERXHALIU, Sh. Nuhi	25	Muško
GERXHALIU, H. Sejdi	39	Muško
GERXHALIU, N. Xhevdet	18	Muško
GJATA, Meriton	23	Muško
GJATA, Sevdije	48	Žensko
GJATA, Tefik	44	Muško
HAXHAJ, Bahri	28	Muško

HAZIRI, Nafije	27	Žensko
HYSENI, R. Agim	38	Muško
HYSENI, B. Ali		Muško
HYSENI, K. Beqir	40	Muško
HYSENI, Kada	86	Žensko
HYSENI, Q. Hysen	26	Muško
HYSENI, Q. Hysen	25	Muško
HYSENI, D. Qazim	54	Muško
HYSENI, Ramadan	18	Muško
HYSENI, Rrahman	61	Muško
HYSENI, Q. Xhevdet	24	Muško
IBISHI, H. Selman	63	Muško
IBISHI, I. Sylejman		Muško
IBISHI, Rahim	72	Muško
IBISHI, Tafil	55	Muško
KURTI, Bajram	43	Muško
KONJUHI, B. Afrim	29	Muško
KONJUHI, Z. Rexhep	40	Muško
KRASNIQI, B. Shaban	64	Muško
KRASNIQI, R. Syle	70	Muško
LUSHAKU, A. Ibadete	26	Žensko
LUSHAKU, H. Shehide	89	Žensko
MAXHUNI, Z. Driton	32	Muško
MAXHUNI, F. Sabri	34	Muško
MERNICA, Sh. Ali	49	Muško
MORINA, Sh. Remzi	35	Muško
MULAKU, A. Ekrem	32	Muško
MULAKU, L. Xhavit	30	Muško
MULI, I. Gani	21	Muško
MULI, N. Asllan	49	Muško
MULI, N. Hazir	52	Muško
MULIQI, I. Bajram		Muško
MUSA, F. Islam	56	Muško
MUSA, Kadrush	37	Muško
MUSA, H. Nexhmi	54	Muško
MUSLIU, M. Mehdi	24	Muško
MUSLIU, Ragip		Muško
MUZAQI, I. Besim	32	Muško
MUZAQI, H. Salih	37	Muško
PARDUZI, Shehide	84	Žensko
PECI, Murat		Muško
POPOVA, A. Ismajl	29	Muško
PRRONAJ, Sh. Enver	32	Muško
PRRONAJ, Sh. Zymer	35	Muško
RASHICA, I. Ali	45	Muško

RASHICA, I. Deli	48	Muško
RASHICA, S. Eshref	38	Muško
REXHEPI, I. Ahmet		Muško
REXHEPI, Ilaz		Muško
REXHEPI, Ismet	38	Muško
SADIKU, H. Agim	23	Muško
SHALA, R. Hamdi	26	Muško
SFARQA, Shehide		Žensko
SFARQA, Sh. Sherif	43	Muško
SFARQA, S. Skender	39	Muško
TAHIRI, Fetah	39	Muško
TERNAVA, Fehmi	39	Muško
TIKU, A. Sahit	68	Muško
VERSHEVCI, Azemine	75	Muško
VIDISHIQI, Faik	35	Muško
XHAFA, Driton		Muško
XHAFA, Nazif	55	Muško
XHAFA, S. Veli	45	Muško
ZHEGROVA, R. Naser	34	Muško

Prilog I

Lica ubijena u Meji / Mejë čija su imena poznata – 27. april 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
DEDA, Linton	16	Muško
DEDA, Mark	47	Muško
DEDA, Pashk	42	Muško
DUZHMANI, Kole		Muško
GAXHERRI, Brahim	38	Muško
KABASHI, Andrush	18	Muško
KABASHI, Arben	14	Muško
KABASHI, Nikoll	32	Muško
MALAJ, Blerim	15	Muško
MALAJ, Vat	37	Muško
MARKAJ, Bekim	23	Muško
MARKAJ, Mark	65	Muško
MARKAJ, Pashuk	38	Muško
MARKAJ, Petrit	27	Muško
MARKAJ, Prend	60	Muško
NDREJAJ, Pashk	44	Muško
PJETRI, Skender	27	Muško
SELMANI, Sherif	66	Muško

Prilog J
Lica ubijena u zatvoru u Dubravi / Dubravě čija su imena poznata –
22. i 23. maj 1999.

<u>Ime</u>	<u>Pol</u>
ADEMAJ, Hysen	Muško
AGUSHI, Zahir	Muško
AZEMI, Xhevet	Muško
BRAHMI, Sahit	Muško
BISTRICA, Xhevdid	Muško
DOMONAGA, Ilir	Muško
ELSHANI, Agim	Muško
GASHI, Avni	Muško
GJINI, Gjon	Muško
GUTA, Napolon	Muško
GUTA Muhedin	Muško
HASAN RAMAJ, Zek	Muško
(KCIRAJ), Zef	Muško
KRASNIQI, Januz	Muško
LEKAJ, Gani	Muško
MEMIJA, Ramiz	Muško
MULAJ, Mete	Muško
NIKOLL BIBAJ, Valentin	Muško
PAQARIZI, Besim	Muško
PROJAGJI, Lush	Muško
QAMPUZ, Bashkim	Muško
ZOSJA, Shaban	Muško
RAMUSHI Zahir	Muško
SPAHIA, Fejz	Muško
SYLAJ, Dervish	Muško
TAFILAJ, Muse	Muško

Prilog K
Lica ubijena u Suvoj Reci / Suharekë čija su imena poznata –
26. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
BERISHA, Afrim	24	Muško
BERISHA, Altin	11	Muško
BERISHA, Arta	18	Žensko
BERISHA, Avdi	43	Muško
BERISHA, Besim	26	Muško
BERISHA, Bujar	40	Muško
BERISHA, Dafina	15	Žensko
BERISHA, Dorentina	4	Žensko
BERISHA, Drilon	13	Muško
BERISHA, Edon	12	Muško
BERISHA, Eron	1	Muško
BERISHA, Fatime	37	Žensko
BERISHA, Fatime	48	Žensko
BERISHA, Fatmire	22	Žensko
BERISHA, Faton	27	Muško
BERISHA, Flora	38	Žensko
BERISHA, Hajbin	37	Muško
BERISHA, Hamdi	54	Muško
BERISHA, Hanumusha	9	Žensko
BERISHA, Hanumusha	81	Žensko
BERISHA, Hava	63	Žensko
BERISHA, Herolinda	13	Žensko
BERISHA, Ismet	2	Muško
BERISHA, Kushtrin	11	Muško
BERISHA, Lirije	24	Žensko
BERISHA, Majlinda	15	Žensko
BERISHA, Merita	10	Žensko
BERISHA, Mevlude	26	Žensko
BERISHA, Mihrije	26	Žensko
BERISHA, Mirat	7	Muško
BERISHA, Musli	63	Muško
BERISHA, Nefije	54	Žensko
BERISHA, Nexhat	43	Muško
BERISHA, Nexhmedin	37	Muško
BERISHA, Redon	1	Muško
BERISHA, Sait	83	Muško
BERISHA, Sebahate	25	Žensko
BERISHA, Sedat	45	Muško
BERISHA, Sherine	17	Žensko

BERISHA, Sofia	58	Žensko
BERISHA, Vesel	61	Muško
BERISHA, Vlorjan	17	Muško
BERISHA, Zana	13	Žensko
BERISHA, Zelihe	50	Žensko

Prilog L

Lica ubijena u Kačaniku čija su imena poznata – od marta do maja 1999.

Kotlina / Kotlinë – 24. mart 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
KUQI, Idriz	55	Muško
KUQI, Ismail	21	Muško
KUQI, Nexhadi	31	Muško
KUQI, Xhemjal	22	Muško
LOKU, Agim	31	Muško
LOKU, Atan	28	Muško
LOKU, Garip	47	Muško
LOKU, Ibush	20	Muško
LUKU, Ismajl	28	Muško
LOKU, Izijah	19	Muško
LOKU, Milaim	34	Muško
LOKU, Naser R.	17	Muško
LOKU, Sabit	20	Muško
LOKU, Zymer	67	Muško
REXHA, ime nepoznato	16	Muško
VLASHI, Sali M.	42	Muško
VLASHI, Vesel	55	Muško

Slatina / Sllatinë - 13. april 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
CAKA, Ilir Osman	15	Muško
CAKA, Jakup Mustaf	37	Muško
CAKA, Mahmut Hasan	45	Muško
DEDA, Qemajl	47	Muško
ELEZI, Nazmi	29	Muško
ELEZI, Vesel	41	Muško
LAMA, Brahim	52	Muško
LAMA, Hebib	18	Muško
LAMA, Ibrahim	52	Muško
SALIHU, Izahir Ilaz	22	Muško
SALIHU, Kemajl Ilaz	40	Muško
SALIHU, Sabri Ilaz	38	Muško
SHIQRIBER, Haliali	46	Muško

Stagovo / Stagově – 21. maj 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
BELA, Baki	72	Muško
DASHI, Hamdi	53	Muško
DASHI, Ibrahim Avdi	31	Muško

DASHI, Ramadan	58	Muško
ELEZI, Bahrije R.	56	Žensko
GUDAQI, Fitim	7	Muško
GUDAQI, Hanife	77	Žensko
GURI, Sevdije	54	Žensko
JAHA, Elife	83	Žensko
JAHA, Ramush	75	Muško
MANI, Fahri	56	Muško
RRUSHI, Ibush	59	Muško

Dubrava / Lisnaje - 25. maj 1999.

<u>Ime</u>	<u>Približna starost</u>	<u>Pol</u>
QORRI, Arton Hajrush	17	Muško
QORRI, Fatije Hajrush	7	Žensko
QORRI, Hajrush Mehmet		Muško
QORRI, Rexhep Zejnulla		Muško
TUSHA, Ali	17	Muško
TUSHA, Xhemajl	39	Muško
VISHI, Rrahim Beqir		Muško
VISHI, Milaim Misim		Muško